

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DÖNEMİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME
STİLLERİ İLE SOSYAL YETKİNLİK VE SOSYAL
BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuba EĞİN IŞIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Emel ARSLAN

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuba EĞİN IŞIK
	Numarası	148302021016
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönemi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Sosyal Yetkinlik ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

26/06/2019
Tuba EĞİN IŞIK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuba EĞİN IŞIK
	Numarası	148302021016
	Ana Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM
	Bilim Dalı	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Emel ARSLAN
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönemi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Sosyal Yetkinlik ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Okul Öncesi Dönemi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Sosyal Yetkinlik ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma 12/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Dr. Emel ARSLAN	
Jüri Üyesi	Dr. Öğrt. Üyesi Canan YILDIZ ÇİÇEKLER	
Jüri Üyesi	Dr. Öğrt. Üyesi Devlet ALAKOÇ PİRPİR	

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince ; bana yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen akademik rehberliğini, desteğini, bilgisini, önerilerini, düşüncelerini ve yardımlarını esirgemeyen, her konuda bana destek olan, beni en doğru şekilde yönlendiren, yoğun çalışma temposuna rağmen yüzünden tebessümünü eksik etmeyen, çalışma disiplini, akademik başarısı ve etik anlayışı ile örnek aldığım çok kıymetli hocam, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Emel ARSLAN'a sonsuz sevgi ve saygılarımı sunar çok teşekkür ederim.

Bu çalışmada kullanmış olduğum ölçeklerin kullanım iznini veren değerli bütün hocalarıma teşekkür ederim.

Bu süreçte manevi desteklerini eksik etmeyen bir birinden kıymetli bütün dost ve arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman bana güvenen annem Hatice EĞİN'e, babam Orhan EĞİN'e, kardeşlerim Büşra EĞİN ve Edanur EĞİN'e minnetlerimi sunar teşekkür ederim.

Çok kısa bir zaman önce hayatlarımızı birleştirdiğimiz, birçok ana birlikte tanıklık edeceğimiz, bu süreçte bana en yakından her türlü desteği veren sevgili eşim Mustafa IŞIK'a sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Tuba EĞİN IŞIK

		T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü			
Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuba EĞİN IŞIK			
	Numarası	148302021016			
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim			
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitim			
	Programı	Tezli Yüksek Lisans			
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Emel ARSLAN			
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönemi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Sosyal Yetkinlik ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi			

ÖZET

Bu araştırmanın amacı okul öncesi dönemi öğrencilerinin öğrenme stillerinin ile sosyal yetkinlik ve sosyal becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca öğrenme stili, sosyal yetkinlik, sosyal becerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Araştırma da ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Hatay ili Kırıkhan ilçesinde bulunan 5-6 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu 188 kız, 210 erkek olmak üzere toplam 398 çocuktan oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme (OSBED) Öğretmen Formu”, “5-6 Yaş Çocukları için Öğrenme Stilleri Formu” ve “Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30) Formu” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda; okul öncesi dönemi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ve öğrenme stilleri arasında aralarında olumlu anlamlı ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Kinestetik öğrenme ile kızgınlık-saldırganlık arasında olumsuz anlamlı ilişki

bulunmaktadır. Okul öncesi dönemi öğrencilerinin sosyal yetkinlikleri ve öğrenme stilleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır. Kızgınlık-saldırganlık puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre farklı olduğu erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla puanları olduğu saptanmıştır.

Görsellik ve işitsellik öğrenme stili puanlarına göre kızların erkek öğrencilere göre fazla puan ortalaması olduğu saptanmıştır. Öğrenme stili alt boyutu olan kinestetik öğrenme stili üzerinde sosyal becerinin etkisi anlamlı düzeyde ilişkilidir. Kinestetik öğrenme stili üzerinde sosyal beceri ve sosyal yetkinliğin anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme Stili, Sosyal Yetkinlik, Sosyal Beceri, Öğrenme, Kaygı, Saldırganlık

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuba EĞİN IŞIK
	Numarası	148302021016
	Ana Bilim Dalı	İlköğretim
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitim
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Emel ARSLAN
	Tezin İngilizce Adı	An Investigation of the Relationship Between Learning Styles and Social Competence and Social Skills of Preschool Students

SUMMARY

This study aims to investigate the relationship between social competence and social skills of preschool students and their learning styles. In addition, it was examined whether learning style, social competence and social skills differ according to gender variable.

In the research, relational screening model was used. The population of the study consists of 5-6 years old children in Kırıkhan district of Hatay. The study group of the research consists of 398 children (188 girls, 210 boys).

In the research, as a means of collecting data, “Preschool Teacher Form of Social Skills Rating Scale”, “Learning Styles Form for 5-6 Year-Old Children” and “Social Competence and Behavior Evaluation-30 SCALE” were used. The data obtained in the study were analyzed using SPSS 25.0 program.

As a result of the research; it was found that there is a positive significant relationship between social skill levels and learning styles of preschool students. There is a negative relationship between kinesthetic learning and anger-aggression.

It was determined that there is a relationship between social competence and learning styles of preschool students. It was found that the mean scores of anger-aggression were different according to gender variable, and male students have higher scores than female students. According to the visual and auditory learning style scores, it was found that girls have a higher average score than boys. The effect of social skill on learning style sub-dimension, kinesthetic learning style, is significantly related. Social skills and social competence were found to be significantly related to kinesthetic learning style.

Key Words: Learning Style, Social Competence, Social Skill, Learning, Anxiety, Aggression

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
TEZ KABUL FORMU.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	x
TABLolar LİSTESİ	xi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.1.1. Araştırmanın Alt Amaçları.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3. Sınırlılıklar.....	5
1.4. Tanımlar	5
BÖLÜM II	7
KONUyla İLGİLİ KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR	7
2.1. Sosyal Beceriler	7
2.1.1. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Becerilerin Gelişimi	9
2.1.2. Sosyal Becerilerin Gelişimini Etkileyen Etmenler	11
2.1.3. Çocuklarda Sosyal Becerilerin Değerlendirilmesi	14
2.1.4. Konu ile İlgili Yayın ve Araştırmalar	15
2.1.4.1. Sosyal Becerilerle İlgili Yapılmış Yurt İçinde ve Yurt Dışındaki Araştırmalar.....	15
2.2. Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Sosyal Yetkinlik	19
2.2.1. Saldırganlık	20
2.2.2. Kaygı.....	22
2.2.3. Sosyal Kaygının Nedenleri	24
2.2.4. Sosyal Yetkinlik İle İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	25

2.3. Öğrenme	30
2.3.1. Öğrenme Stilleri	31
2.3.2. Öğrenme Stilleri İle İlgili Yapılan Araştırmalar	35
BÖLÜM III: YÖNTEM	39
3.1. Araştırma Modeli	39
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	39
3.3. Veri Toplama Araçları	42
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	43
3.3.2. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED)	43
3.3.3. Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30) Ölçeği	44
3.3.4. 5-6 Yaş Çocukları İçin Öğrenme Stilleri Ölçeği	44
3.4. Verilerin Toplanması	45
3.5. Verilerin Analizi	45
BÖLÜM IV	47
ARAŞTIRMA BULGULARI.....	47
BÖLÜM V	59
TARTIŞMA VE YORUM.....	59
BÖLÜM VI.....	66
SONUÇ VE ÖNERİLER	66
6.1. Sonuçlar	67
6.2. Öneriler.....	69
KAYNAKÇA	70
EK: 1.....	91
ÖZGEÇMİŞ.....	92

KISALTMALAR

OSBED: Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme

SYDD: Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme

Aİ: Anksiyete-İçedönüklük

SY: Sosyal Yetkinlik

KS: Kızgınlık-Saldırganlık

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Cinsiyete İlişkin Çalışma Grubu Tablosu	40
Tablo 2: Öğrencilerin Annesinin Eğitim Durumu	40
Tablo 3: Öğrencilerin Babasının Eğitim Durumu	41
Tablo 4: Öğrencilerin Kardeş Sayıları.....	42
Tablo 5: Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	47
Tablo 6: Değişkenlere İlişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Sonuçları .	48
Tablo 7: Cinsiyete Göre Sosyal Beceri Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları	50
Tablo 8: Cinsiyete Göre Sosyal Yetkinlik Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları.....	51
Tablo 9: Cinsiyete Göre Öğrenme Stilleri Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları	52
Tablo 10: Görsel Öğrenme Stilleri İle Sosyal Beceri Ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması.....	53
Tablo 11: İşitsel Öğrenme Üzerinde Sosyal Beceri ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması.....	55
Tablo 12: Kinestetik Öğrenme Üzerinde Sosyal Beceri ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması.....	57

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitimde bireysel farklılıktan bahsedildiğinde akıllara gelen ilk durum çoğu zaman zekâ olduğudur. Fakat araştırmaların geldiği noktada zekâdan önemli olduğu görülen olgu, stil farklılıklarıdır (Subaşı, 2010). Toplumdaki kişiler zekâ düzeylerine göre gruplandırılması yapıldığında her yüz bireyde beş kişi olması gerekenden farklı zekâdadır (Cevher, 2015). Normalden farklı zekâ düzeyinde olan kişilerinse hemen hemen yarısı üstün zekâlı (Maryland, 1972; Aktın: Cevher, 2017), diğer yarısı ise IQ değerinin normalde olması gerekenden düşük kişilerden oluşmaktadır. Zekâ düzeylerinde farklılıklar görülse de toplumdaki kişilerin ortak yönü öğrenebilmesidir (Dunn ve Dunn, 1993).

Son yıllardaki psikoloji, eğitim araştırmalarında öğrenme ve öğretme kavramlarının kişisel farklılıklarına odaklanılmıştır (Sharp, Bryne ve Bowker, 2008).

Durukan (2013) öğrenme stiline bilgi öğrenme, hatırlama ya da bilgiyi kullanmasında kişinin kendisine has olduğunu ve kişinin doğduğu andan itibaren bu duruma sahip olduğunu söylemektedir. Bireylerin farklı farklı öğrenme konusunu öğrenmelerinde birbirlerinden farklı yaklaşım tutumları sergileyebilirler. Bireyler ise genelde kendisini hangi yaklaşımda iyi hissederse o yaklaşımda kendilerini geliştirirler. Bireylerin sergilemiş oldukları bu yaklaşımlar bireysel öğrenme stiline belirlenmesinde ve birbirlerinden farklı olabildiğinin açığa çıkmasında rol oynamaktadır. Mesela, bireylerin bir kısmı başkası tarafından aktarılan bilgiyi kullanıp öğrenirken, başka bir kısmı da kendisinin çalışarak veya grupta çalışarak öğrenme yöntemini seçebilmektedir (Şimşek, 2007).

Bireylerin bazıları yapıp yaşayarak öğrenmeyi seçerken bazıları da dinleyip, okuyup gözlemleyip öğrenme yolunu izlemektedir.

Öğrencilerdeki farklılıkların, onlara verilmek istenilen bilgilerin sunulmasında eğitimde yer verilen farklı yöntemler sayesinde, başarılı olmalarında da etkisi olmaktadır (Şimşek, 2007)

Kişinin duygusunu, davranışını yönetip ya da yeterince sosyal davranış sergileyebilmesini ifade eden sosyal yetkinlik, çocuklardaki ruhsal gelişim açısından önemlidir (Çorbacı, 2008; Şendil, 2010). Sosyal yetkinliğin düzeyinin fazla olduğu kişiler de ulaşılabilir hedefler belirledikleri ve hedeflerine ulaşabilmek için kendi kendilerini motive etmektedirler. Böyle kişiler karşılaştıkları zorluklarda yenilgiyi kabul etmek yerine eksik olan yönlerini tamamlamak için çaba sarf etmektedirler. Özgüvenlerinin fazla olmasıyla birlikte yer aldıkları toplumlarda sağlıklı iletişim kurabilmektedirler. Sosyal yetkinlikleri düşük düzeyde olan kişilerin ise zorluklar karşısında pes ederek şikayet etmeye başlarlar. Hedef belirleyip bunlara ulaşabilmede zorlanırlar. Bireyler ile sağlıklı iletişim sağlayamadıklarından saldırgan davranışlar sergilemektedirler. Sosyal yetkinlik düzeyi az olan bireylerin, davranış problemleri yaşamaları kaçınılmaz olmaktadır (İsrael, 2007).

Özgüveni eksik olan çocuklar içine dönük davranış sergileyip kaygı yaşamaktadır. Yaşında sahip olması gereken sosyal beceriyi kazanmasında sorun yaşamamasından dolayı sosyal açıdan da yetkin olamamaktadır. Alisinanoğlu ve Ulutaş (2000), çocuğun bebek iken gereksinimlerinin tam olarak karşılanmaması ya da annesine karşı fazla bağımlılık durumları kaygı oluşumuna yol açmaktadır. Eğer çocuğa kardeşinin doğumu, başka bir eve taşınmak, okuluna başladığında hassasiyet gösterilip uygun şekilde açıklama yapılırsa kaygı durumunda azalma olacağını ifade etmişlerdir. Bu durumlara dikkat edilmediği zaman birey yeni sosyal ortamına alışmakta ve yetkinlikte problem yaşamaktadır.

Araştırmaların çok olmasından dolayı yapılan tanımlar da birbirinden farklı olmuştur.

Bireylerle ilişki kurarken, diğer kişilerden pozitif dönütler almasını sağlayan öğrenilmiş davranış şeklinde ifade edilmektedir. Sosyal beceri alanında; bireylerin başkaları ile iletişimi başlatma, grup çalışması yapabilme, saldırganlık davranışlarına

karşı sakince davranabilme, stresle mücadele edebilme, planlı olabilme, otokontrol sağlayabilme ve atılgan beceriler biçiminde de ifade edilmektedir (Özyürek ve Ceylan, 2014).

Sosyal beceri, bireylerin edinmesi gerekli olan önemli becerilendir. Sosyal becerinin erken yaşta öğrenilmesiyle, bireylerin sağlıklı iletişim kurabilmesinden dolayı toplumda da daha düzenli ortamlar ortaya çıkmaktadır. Sosyal beceri edinen bireyler başkalarıyla da güvenilir ilişki kurar (Yüksel, 1997).

Okul öncesi dönemde görülen problemlili davranışların sebeplerinden birisi de çocuğun kazanmış olması gereken ama kazanmadığı sosyal becerilerin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bireylerle ilişki kurup, sürdürüp ve de sorunların çözülmesi için sosyal becerinin gelişmesi için çocukta bilişsel, davranışsal gelişmelerin olması gerekmektedir (Uysal ve Akman 2015).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri ile sosyal yetkinlik ve sosyal becerileri arasında ilişki var mıdır ? sorusuna cevap aranmaktadır. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlara cevap aranacaktır.

1.1.1. Araştırmanın Alt Amaçları

1. Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri, sosyal yetkinlik ve sosyal becerileri puanları arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?

2. Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal becerisi puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ?

3. Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal yetkinlik puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ?

4. Araştırmaya katılan Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ?

5. Okul öncesi dönemindeki çocukların öğrenme stilleri puanını sosyal beceri ve sosyal yetkinlik puanları anlamlı düzeyde açıklamakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Araştırma, okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri ile sosyal becerileri ve sosyal yetkinliklerinin arasındaki ilişkinin belirlenmesi bakımından önemlidir. Çocuk açısından, erken yaşlarda oluşmaya başlayıp yaşam boyunca devam edecek olan sosyal beceri ve davranışların, bu yaşlarda belirlenmesi onun gelecekteki sosyal etkinlikleri için sağlam bir zemin hazırlamaktadır. Erken çocukluk yıllarında aile ve okul ortamında çocuklara bedensel, duygusal, zihin gelişimine verilen önem kadar sosyal gelişimine de yer verilmelidir (Durualp ve Aral, 2011).

Sosyal becerilerin akademik başarıya, uyum sağlamada etkin rolü olduğu bilinmektedir. Hızlı değişmekte olan hayat şartları çocukların sosyal becerilerini arttıracakları yerde bireysel olmayı artırmaktadır, önceden daha fazla olan paylaşım, yardım, empati gibi sosyal durumlar gittikçe azalmaktadır (Alisinanoğlu, Özbey ve Kesicioğlu 2012). Sosyal problemlerin çözümünde sosyal yetkinlik ve beceri, davranışa pozitif ya da negatif şekilde etki etmektedir. Erken çocukluk döneminde sosyal yetkinlik, pozitif akran deneyimi çocuklarda olumlu olmayan sonuçların ortaya çıkmasını önlemektedir (Brotman, Gouley ve Chesir-Teran, 2005).

Çalışma, okul öncesi dönemi çocuklarındaki öğrenme stilleri ile sosyal beceri ve sosyal yetkinlik arasında olan ilişkiyi ortaya koymasından ve Türkiye’de konuyla alakalı çalışma sayısının az olmamasından dolayı, okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri ile sosyal beceri ve yetkinlik arasındaki ilişki hakkında dikkat çekerek yer verilen literatür bilgilerinin alana ve öğretmenlere katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.3. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir.

- Araştırma, 2018-2019 eğitimi ve öğretimi yılındaki Hatay ili Kırıkhan ilçesindeki ilkokul bünyesinde yer alan anasınıfları ile bağımsız anaokullarında okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş öğrencilerinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
- Araştırma boşanmamış ailelerdeki çocuklar ve normal gelişim gösteren çocuklarla sınırlıdır.
- Araştırma verileri araştırmada kullanılan ölçeklerin ölçmüş olduğu sonuçlarla sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Çocukların kişisel özelliğine, gelişim düzeylerine uygun olarak dil, bilişsel, öz bakım, psikomotor beceriler ve sosyal - duygusal gelişimlerini desteklemek için çeşitli uyarıcıların çevre imkanlarının sunulduğu dönemdir (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Öğrenme: Organizmadaki davranışlarda istendik ya da istenmedik şekilde ortaya çıkan kalıcı izli davranışlardır (Demirel, 2004).

Stil Kavramı: Stil kavramı kelime anlamı olarak baktığımızda “üslup, tarz,biçem” anlamlarını ifade etmektedir (www.tdk.gov.tr, 2019).

Öğrenme Stili: Bireyin öğrenirken çevreyi algılayışı, çevre ile girdiği etkileşim şekli ve kişisel özelliğine göre verdiği tepkileri ve öğrendiğini çevresindekilere yansıtma biçimine göre tercih ettiği yoldur (Ekici, 2001).

Sosyal Beceri: Sosyal beceriler, bireyin kendisinin karar verebilmesi, kendisini yönetebilmesi ve problem çözme becerisi gibi toplumdaki kişilerle pozitif ilişkiler kurabilmesi ve sürdürmesine imkan veren becerilerdir (Acun Kapıkıran, İvrendi ve Adak, 2006).

Sosyal Yetkinlik: Bireysel hedeflerin gerçekleştirilmesinde başka kişilerle olumlu sosyal etkileşim oluşturabilme ve surdrme olgunluğudur (Rubin ve Rose-Krasnor, 1992).

BÖLÜM II

KONUyla İLGİLİ KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1. Sosyal Beceriler

Her zaman diliminde olduğu gibi günümüzde de fertlerden beklenen asgari düzeydeki durumlardan bazıları; kişilerle kolay ve sağlıklı iletişim kurabilen kurduğu sağlıklı ilişkilerin devamını getirebilen, düşüncelerini aktarabilen, sosyal becerileri gelişmiş fertler olabilmeleridir. Okul öncesi dönem, sosyal becerilerin gelişimine katkıda bulunabileceği kritik bir dönem olduğu için çocuğa kazandırılan sosyal beceriler ilerleyen yıllarda çocuğun daha başarılı olmasında etken olabilir. Bireyin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasında, toplumsal kurallara uymasında, sorumluluk yüklenebilmesinde, başkalarına yardım etmesinde, haklarını kullanabilmesinde sosyal becerilerin önemi büyüktür (Çubukçu ve Gültekin Akduman, 2000).

Sosyal beceri kavramının temeli 1990'lü yılların başına dayanmaktadır. İlk kez William James 1890 yılında "Psikolojinin Prensipleri" isimli kitapta sosyal ilişkileri ifade etmiştir. James, insanlar sosyal ilişkisinin temellerinde birden fazla sosyal benliğinin olduğunu öne sürmektedir. James'e göre; ebeveynlere, arkadaşlara, öğrencilere herkese karşı farklı bir benlik sergilediğimizi ifade etmektedir. Bu şekilde farklı benlikler, sosyal ilişkilerde nasıl davranıldığını gösteren kalıplardır (Bacanlı,1999).

Sosyal beceriler; bireylerin kişilerle ilişkilerinde bilgi alması, çözümlemesi, tepki vermesi, gözlemlenebilen ya da gözlemlenemeyen bilişsel, duyuşsal unsurları kapsayan öğrenilebilen davranışlardır (Yüksel, 2004).

Sosyal beceri sahibi çocukların özellikleri genellikle; özgüvenli, problemlere çözüm bulabilen, akranlarıyla ilişkisi olan olarak sıralanabilir. Akranları arasında kabullenilmesinde ve başarısında çocuk için sahip olduğu sosyal becerilerin etkisi önemlidir.

Sosyal becerisi olumlu olan kişiler, toplumda değer verilen, işbirlikçi, iletişimi iyi, empati sahibi ve bireylerle ilişkisi oldukça gelişmiş kişiler olarak ifade edilmektedir (Doğanay Koç,2017).

Candarella & Merrel (1997) sosyal becerileri sınıflandırabilmek için yaptıkları araştırma çalışmalarının sonucunda çocuk ve ergen sosyal becerilerinde beş boyut olduğunu belirtmişlerdir. Boyutlar ve kapsadıkları beceriler şunlardır:

-Akranlarla ilişkili beceriler: Arkadaşları ile paylaşmada bulunması, arkadaşı ile arasında kurduğu dostluk, diğer çocuklarla iyi ilişkiler kurarak birlikte olma, gereken durumlarda dayanışma içinde olabilme gibi durumlar olumlu yönde gelişen sosyal becerilerdir.

-Kendini kontrol etme becerileri: Sinirli olduğu durumda tepkide bulunmamaya çalışması, kurallara uyma, sorun yaşadığında uzlaşabilme, hatasını kabullenebilme gibi bireyin kendini kabullenmesine yönelik beceriler yer almaktadır.

-Akademik beceriler: Merak duygusu sayesinde keşif yapabilme, bireysel çalışabilme, paylaşımlarda bulunabilme, kendi kendine karar verebilme gibi başarılı olmalarını sağlayan becerilerdir.

-Uyum becerileri: Bulunduğu ortamda sosyalleşebilmek, arkadaşları ile işbirliğinde olabilmek, iletişim kurabilmek, çevresindeki olayları algılayarak planlamalarda bulunup uyum gösterebilme davranışlarıdır.

-Atılganlık becerileri: Başkalarıyla konuşmak için girişimde bulunma, oyun oynamak için arkadaşlarını davet etme, yeni insanlara kendini tanıtmaya, duygularını ifade etme gibi beceriler yer almaktadır (Avcıoğlu, 2005).

Akranları arasında sosyal olarak kabullenilen kişilerin sosyal becerilere sahip olduğu ifade edilmektedir. Yaşlıları arasında reddedilen çocuklarda sosyal beceri az olmaktadır. Okulun ortamına uygun sosyal davranış sergileyen öğrencinin akranlarıyla olumlu ilişkisinin de etkisiyle akademik başarı düzeyi pozitif etkilenmektedir (Çiftçi ve Sucuoğlu, 2004).

Sosyal becerilerin öğrenilmesi çoğu zaman ailenin içerisinde ya da akranlarıyla birlikte iken gerçekleşebilmektedir. Çocuklar örnek alarak, gözlemleyerek sosyal beceri öğrenebilmektedirler. Bazen de becerinin öğrenilmesi için planlı öğretim ve becerinin kullanılmasının desteklenmesi gerekir (Avcıoğlu, 2007). Okul öncesi eğitiminde yer verilen etkinlikler ve yöntemlerin yardımı ile çocukların sosyal beceri kazanmaları sağlanabilir (Ceylan, 2009).

2.1.1. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Becerilerin Gelişimi

Çocuğun doğduğu andan itibaren başlayan annesine karşı olan bağımlılığı ilk sosyal ilişkisidir. Annenin bebeğine karşı göstermiş olduğu sevgisi, dokunuşları, gerekli tüm ihtiyaçlarını karşılaması anne ile bebek arasındaki sosyal gelişimin oluşmasında etkili olmaktadır.

Anne, bebeğinin ihtiyaçlarını karşıladıkça bebekte anneye karşı oluşmaya başlayan durum bağımlılıktan bağılığa dönüşmektedir (Çağdaş, 2002). Bu süreç, çocuğun ilk yıllarında temeli atılan güven duygusunun oluştuğu zaman dilimidir.

İki yaş civarında çocukların bağımsız olabilme gayretleri gözlemlenmeye başlar. Çocuklar iki yaşına geldiği zaman aileye katılarak, sosyal ilişkiler kurarak artık aktif bireye dönüşmektedir (Yavuzer, 2005).

Çocuklar üç yaşındayken benmerkezcidir. Arkadaşları ile zaman geçirmekten, oynamaktan hoşlanırlar. Fakat kurallara uymakta zorlanabilirler(Oktay, 2000). Akranlarıyla birlikte olmaktan hoşlansalar da kavga edebilme ihtimalleri yüksektir. Herhangi bir durumda vermekten çok almaya odaklı olmalarından dolayı akranlarıyla problem yaşamaya başlamaktadırlar (Kandır, 2003).

Dört yaşına gelen çocuk zamanla benmerkezcilikten kurtulup kuralları öğrenmeye başlayarak arkadaşlık ilişkileri kurmaya ve paylaşımlarda bulunmaya başlar.

Artık sosyal gelişiminin de etkisiyle dört yaşındaki çocuk toplumun içindeki bulunduğu rolde fark edilir nitelikte aşamalar kaydetmiştir. Başka çocuklarla beraber olmaktan daha çok hoşlanmaya başlar. Yaşıtlarıyla beraber oyunlar da oynar. Oynadığı oyunların süresi daha uzundur artık. Oyun esnasında çocukların her birisinin kendi dediklerinin olmasını istemesiyle beraber çatışmalar ortaya çıkar. Ortaya çıkan çatışmaların ise öğretici olabileceği özellikleri vardır. Çünkü bu durumlar çocuklar açısından ciddi derecede pay sahibi olan toplumsal deneyimlerdir (Oktay 2000).

Beş yaşından itibaren çocuk durduk yere bağırma, vurma gibi öfke davranışlarının yerine çözüm odaklı olabilecek davranışlarda bulunabilmeye ve problem çözebilme becerilerini kazanmaya başlar (Ceylan, 2009; Koçak, 2012; Özdemir, 2014; Kayılı, 2015; Kılınç, 2016). Beş yaşına gelen çocuk artık başka çocuklarla oldukça başarılı şekilde oynayabilen, yetişkinlerle kurduğu ilişkilerinde de daha başarılı ve mutlu olan bir bireydir. Evde, okulda olan kuralları anlar ve uygular (Oktay 2000). Yavuzer'e (2005) göre 5 yaş çocuğu daha dikkatli, kararlı, uyumlu, emin olabilen, naif tavırlarıyla üstün bir çocuktur. Okul öncesi dönem, bireylerin hayatı boyunca hem gelişim hem de öğrenme açısından oldukça önemli ve değerlidir. Bu yıllar kişiliğin oluşup şekillendiği, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılarak geliştirildiği ve hayata temel oluşturmasından dolayı yaşamın en kritik dönemlerinden birisidir (Arı, 2003).

Sosyal hayatında daha etkin rol alabilmesi için çocuğun tanımayı, yorum yapmayı ve sosyal durumlara uygun bir şekilde tepki vermeyi içeren sosyal becerileri öğrenmesi gerekmektedir.

Kendi gereksinimlerini ve beklentilerini başka kişiler ile nasıl bağdaştıracığına karar verebilmelidir (Kansu ve Beceren, 2004).

Okul öncesi eğitim programında yer verilen farklı etkinliklerle ve kullanılan yöntemlerle, erken yıllardan itibaren çocuklara sosyal beceriler kazandırılabilir (Ceylan, 2009).

Sosyal beceriler, bireylerin bulunduğu sosyal ortamlara pozitif yönde katkı sağlamasında rol alan öğrenilmiş davranışlar olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Yüksel'e göre (2004) sosyal beceriler; kişiler arası ilişkilerde sosyal bilgiyi alma, çözümlenme ve uygun tepkilerde bulunma; hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen; hem gözlenebilen hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlardır.

Matson ve Ollendick'e göre (1988) sosyal beceri, çevreye uyum sağlamada uygun iletişim yollarını kullanarak başka kişilere karşı yaşanabilecek sözlü ya da sözsüz çatışmalarla başa çıkabilme becerisidir. Bir başka tanıma göre de, sosyal beceriler bireyin içinde bulunduğu çevreye sosyal açıdan uygun davranma yetisidir (Akfirat Önalın, 2006). Farklı farklı bireylerin keşfedilebilmesinde temel unsur olarak yer almakla birlikte, sağlıklı ilişkiler kurmakta rolü olan, insanın toplumsal yönünün en önemli becerileri olarak tanımlanmaktadır (Sucuoğlu ve Çiftçi, 2005) .

2.1.2. Sosyal Becerilerin Gelişimini Etkileyen Etmenler

Genel olarak sosyal beceri, başka bireyler ile sosyal bir biçimde etkileşim içinde olarak daha yetkinleştiren öğrenilen davranışlardır (Gültekin Akduman ve Çubukçu, 2006). Sosyal becerilerin gelişiminde rol alan birçok etmen bulunmaktadır. Bu etmenler şu şekildedir:

Aile: Bireylerin yaşamında sosyal becerilerin desteklenip kazanımda bulunmalarında ebeveynlerin yeri önemlidir. İnsanın sosyalleşmesi yaşadığı sürece devam ettiğinden dolayı buradan yola çıkarak, bireyde yer eden ilk izlenim, ailenin çocuğuna değer vermesidir. Sosyal beceri açısından da bireye örnek teşkil edebilecek yetişkinlerin bulunması aynı zamanda sosyal yeterliliğe sahip bireyler olabilmelerinde önemlidir (Neslitürk, 2013).

Dodge, Burks ve Petit (2003)'ın yaptığı araştırmalarında, çocukların ebeveynleri ile yaşadıkları tecrübelerin, çocuğun akranları ile arasındaki ilişkilerinde kabul görmeleri durumuyla ilişkisi olduğu bulunmuş.

Çocuğun bu dönemde edindiği tecrübelerini sosyal davranışlarına transferde bulunduğu tespit edilmiştir (Kamaraj, 2004).

Arkadaşlık İlişkileri: Bireylerin arkadaşına olan ihtiyaçları, bebekliğine kadar uzanmaktadır. Mesala, ağlamakta olan bir bebeğin yanına birisinin yaklaşmaya başlamasıyla birlikte bebek susar. Çocukların arkadaşlarına olan ihtiyaçlarının tek sebebi yalnızlıklarını paylaşmak değil, bununla birlikte edindikleri deneyimleri, tecrübeleri için de gereksinim duyarlar. Bundan dolayı başka türlü yaşayamayacakları birçok deneyimi beraber yapabilme fırsatı bularak birlikte kazanım elde ederler (Keçecioglu, 2015). Çocukların başkalarıyla birlikte paylaşımları sayesinde kendi istekleri haricinde bulunduğu grubun da istekleri olabildiğini ve de kabul edilen davranışların neler olduklarını öğrenirler (Yavuzer, 2005).

Hartup, Laursen, Stewart ve Eastenson (2014), araştırmalarında okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerin gelişiminin de akranlarıyla olan bağlarının önemini ifade etmektedir. Örneğin, akranlarıyla aralarında meydana gelen farklı, zıt fikirler, bireylerde sabırlılık düzeylerine olumlu katkı sağlamasına etki ederek, zıt fikirleri uzlaşmacı biçimde halledebilmelerine fayda sağlamaktadır. Akranlarının oynadıkları oyunlara katılan çocuklar, özellikle çekingen kişiliğe sahip olanlar için sosyal beceri tecrübeleri edinerek giderek olumlu katkılar sağlamasına da yardımcı olmaktadır. Bundan dolayı, öğretmenler öğrencilerin birlikte zaman geçirebilecekleri ortam ve imkan sağlayarak, çocukların sosyal gelişimlerine katkı da bulunabilmelerine yardım etmelidir.

Sosyal Çevre: Sosyal becerinin büyük bir kısmında çocuk çevresini gözlemleyerek öğrenmekte, bundan dolayı yetkin rol model olmadığı takdirde becerinin yetersizliği ortaya çıkabilmektedir (Alisinanoğlu ve Özbey, 2011). Bundan dolayı bireyin çevresindeki kişilerin kişisel özellikleri, olaylar karşısındaki tutumları, çocuğa karşı iletişimi, çocuğun sosyalleşmesinde sosyal becerilerin gelişimine etki eden etmenlerdendir (Elkin, 1995).

Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Sosyalleşme aşamasının toplumsal temelini ilk basamağını oluşturan kurum okuldur. Çocuğun; ailesinde, diğer bireylerle olan etkileşiminde, arkadaş çevresinde kazanmış olduğu çalışma ve oynama alışkanlıklarını okul toplumsal bir kurum olarak devam ettirir (Yavuzer, 2005).

Bireylere sosyal becerilerini gösterip geliştirebilecekleri uygun okul ortamı ve imkânı sağlamak, becerilerin gelişiminde oldukça önemli ve gerekli koşullardandır. Bireyler sosyal becerilerini, rahat hissedebildikleri ve de örnek rol model olan öğretmenleri sayesinde öğreneceklerdir (Erten, 2012).

Okulun dolasıyla öğretmenin sosyal beceri üzerindeki etkisinden yola çıkarak; okulların ve sınıfların fiziksel ortamlarının yeterli seviyede, eğitim politikalarının uygulanabilir, öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgili, becerili, merhametli olmaları, çocukları ve mesleğini sevmesi gerekmektedir (Yavuzer,2005).

Aynı zamanda çocukların okul öncesi eğitim ortamında edindiği sosyal deneyimleri ile birlikte ailesinde yaptıklarıyla uyum içerisinde ve tutarlı olabilmelidir. Bundan dolayı öğretmenlerin, aile bireylerinin çocukların becerilerini ev ortamında ve okul ortamında destekleyebilmeleri için rehber olabilmeleri gerekir (Neslitürk, 2013).

Kitle İletişim Araçları: Yirmi birinci yüzyıl içerisinde kitle iletişim araçları hızla yaygınlaşmaktadır. Okul öncesi öğrencilerinde bu araçların olumlu olduğu kadar olumsuz tarafları da mevcuttur. Doğru kullanıldığında çocukların zihinsel gelişimi dili kullanma becerisinde katkıları yadsınamayacak kadar çoktur. İzlediği program etkisi ile saldırganlaşma ihtimali de mevcuttur. Bu olumlu ve olumsuz etki, çocukların yaşına göre kullandığı süre ile bağlantılıdır. Ayrıca izlediği program içeriği de önemlidir. Burada dengeyi sağlama görevi anne ve babaya düşmektedir. Ebeveynlerin bu konudaki tutum ve davranışları çocuğun gelişiminde son derece önemli bir role sahiptir.

Anne babanın bu konuda bilinçli olup ve çocuğu doğru şekilde yönlendirmesi gerekir (Ünal ve Durualp, 2012).

Cinsiyet: Okul öncesi dönemde cinsiyet faktörünün sosyal beceriye etkisi üzerine pek çok araştırma yer almaktadır.

Akman, Topçu, Baydemir vd. (2011) altı yaş çocuklarının sosyal becerilerinin oyun arkadaşı tercihleri üzerine yapmış oldukları araştırma sonucunda ise sosyal beceride cinsiyet faktörünün rolü olmadığı görülmüştür.

Jamyang Tshering'in (2004), yaptıkları okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal becerileri hakkında yaptıkları araştırma sonucunda kızların, erkeklere göre sosyal becerileri düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Gültekin Elibol (2008) de yapmış olduğu araştırmada benzer şekilde sonuca ulaşmıştır. Kızların, erkek çocuklarına göre bir işi birlikte yapabilme, kendini ifade edebilme ve sosyal beceri puanlarının toplamının fazla olduğu saptanmıştır.

Gültekin Akduman, Günindi, Türkoğlu (2015), okul öncesi dönem çocuklarının sosyal beceri düzeyleri üzerine yapmış oldukları araştırmada kızların sosyal beceri düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.1.3. Çocuklarda Sosyal Becerilerin Değerlendirilmesi

Sosyal becerilerin değerlendirilmesinde çeşitli teknikler kullanılmaktadır. Avcıoğlu (2005)'na göre; görüşme, davranış derecelendirme ölçekleri, kendi kendini değerlendirme, sosyometri, gözlem olarak kategorize etmiştir.

Görüşme: Belirli bir amaçla yüz yüze gelen iki veya daha fazla kişinin belli bir amaçla sözel veya sözel olmayan iletişim araç ve tekniklerini kullanarak ortam hazırlanan bir etkileşimdir (Özgüven, 2004).

Görüşme tekniğinin belirleyici özelliği, görüşülen kişinin bakış açısını ortaya çıkarmaktır.

Davranış Derecelendirme Ölçekleri: Kişiyeye özel kullanılan davranış derecelendirme ölçekleri bireysel olarak kullanılmakla birlikte bireylerin özellikleri hakkında diğer kişilerle karşılaştırma fırsatı sağlar. Kişilik ve tutumların ölçülmesinde sıklıkla başvurulan bir yöntemdir (Özgüven, 2007).

Kendi Kendini Değerlendirme: Yaygın kullanılan bir yöntemdir. Kendini değerlendirmede; planlayarak, uygulayıp, izlemenin ardından kendi öğrendiğini değerlendirme noktasında sorumlu olan öğrenenlerdir (Mistar, 2011). Harris (1997)'e göre; öğrencilerin etkin ve odaklanmaları noktasında rol almasında önemlidir.

Sosyometri: İçinde yaşadığımız dünyanın giderek globalleşmesi ve kalabalıklaşması sosyometriye olan gerekliliği arttırmıştır.

Sosyometri belirli bir grup içerisindeki kişilerin, birbirleriyle olan ilişkilerinin derecesini belli kriterler çerçevesinde güvenilir ve sistematik bir şekilde ölçme yöntemidir. Sosyometrik teknik ile gruptaki bireylerin arasındaki çeşitli çatışma ve problemlere çözüm yolu aranır (Dökmen, 1983).

Gözlem: Çocuğu sınıfta doğal ortamında ya da sınıf içinde düzenleme yapılarak gözlemlemek çocuklardaki sosyal beceri ve yetenekleri anlamakta yardımcı olur. Gözlemler resmi olarak yapılırken aynı zamanda davranışlarını kodlamaları hazırdir (Semrud Clikeman, 2007).

2.1.4. Konu ile İlgili Yayın ve Araştırmalar

Araştırmanın bu kısmın da sosyal becerilerle ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırma ve yayınlara yer verilecektir.

2.1.4.1. Sosyal Becerilerle İlgili Yapılmış Yurt İçinde ve Yurt Dışındaki Araştırmalar

Aslan (2019), “48-66 Aylık Çocuklarda Dil Gelişimi ve Sosyal Beceri İle İlişkili Değişkenlerin Araştırılması” çalışmasında; çocukların dil becerilerinin ve kişiler arası iletişimleriyle ilgili olan değişkenler araştırılmıştır.

Araştırma mobil anaokuluna giden 42 çocuk ve bağımsız anaokuluna giden 42 çocuk olmak üzere 84 çocukla gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan sonuçta cinsiyetin, yaşın, kardeş sahibi olmanın, okul türünün, okula devam etme süresinin, dil becerisi ve kişiler arası ilişkilerle anlamlı ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güven Turan (2018); 48-60 ay arasındaki çocuklar için Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi Ebeveyn formu geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Bu çalışmada cinsiyetin, anne-baba öğrenim durumunun, anne çalışma durumunun, kardeş sayısının, doğum sırasının, okul türünün, okul öncesi eğitim alma süresinin, okul öncesi bakımı veren kişi değişkenlerini ele alarak sosyal becerilerine etkisini

incelenmiştir. Ankara'daki farklı anaokullarında eğitim gören 48-60 aylık 301 çocukla yapılan araştırmada; "Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi" Ebeveyn formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme değerlendirme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Değişkenlerden doğum sırasının ve anne çalışma durumunun 48-60 aylık çocukların sosyal becerilerine etkisinin olmadığı, diğer değişkenlerin ise sosyal becerilere etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özbeç ve Gürler Aktemur (2018), okul öncesi eğitimi alan çocuklardaki motivasyonla sosyal beceri ve problem davranışlarının ilişkisini incelemiştir. Araştırmada Kars ili merkezinde bulunan okul öncesi eğitimi gören 304 öğrenci yer almıştır. Araştırmada çocuklardaki sosyal beceriyle motivasyon düzeylerinde pozitif ve anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır. Çocuklardaki problemleri davranışla motivasyon düzeyleri arasında ise negatif ve anlamlı ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Köyceğiz (2017), ailelerin iletişim becerileriyle ve çatışma eğilimlerinin çocuklardaki sosyal beceriler ve problem davranışları arasında bulunan ilişkinin nasıl olduğunu araştırmıştır. 577 okul öncesi dönemi öğrenci ve aileleriyle yapılan araştırmada "Sosyal Beceri Ölçeği", "Problem Davranış Ölçeği", "Çatışma Eğilimi Ölçeği" ve "Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı" kullanılmıştır.

Yapılan analiz neticesinde aile ve çocuk iletişimi ile çatışma eğiliminin arasında negatif bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Çocuklardaki sosyal becerilerle problemleri davranışları arasında negatif yönde ilişkinin olduğuna ulaşılmıştır.

Kaya (2016), bağımlı ve bağımsız değişkenlerle yürütülen araştırmada, bağımlı değişken anasınıfına giden dört yaşındaki çocukların "problem davranışları ve sosyal becerileri", bağımsız değişkeniyse "Yaşam Becerileri Programı"dır. Araştırma dört yaşında okul öncesi eğitim kurumuna giden deney grubu 31, kontrol grubu 31 öğrenci olmak üzere 62 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda yaşam becerisi programı dört yaşındaki çocuklarda problem davranışlarının azaltmasında etkili olduğu ve sosyal becerilerinin gelişmesinde faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tunçeli (2012), anasınıfına giden altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerinin okul olgunluğuna etkisini araştırmıştır. Araştırmada sosyal becerisi fazla ise okul olgunluk düzeyinin de fazla olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

Günindi (2011), araştırmasını okul öncesi dönem çocuklarının bağımsız anaokulu ve anasınıfına devam etmeleri durumunun sosyal beceri düzeyleri arasında fark oluşturup oluşturmadığını tespit etmek amaçlı yapmıştır. Araştırmada Aksaray ilindeki merkezde olan bağımsız anaokullarına giden 6 yaşındaki 54 çocuk ve ilköğretim okullarında yer alan anasınıflarına giden 6 yaşındaki 52 çocuğun katılımıyla 106 kişiden oluşan 6 yaş grubu çocuklar yer almıştır. Araştırmanın analizi sonucunda bağımsız anaokullarına giden okul öncesi dönemi öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin ilköğretim kurumlarında bulunan anasınıfına giden öğrencilerden pozitif yönde anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Çimen (2009), yaptığı araştırmasında 36-72 ay arasındaki çocukların okul öncesi eğitim programındaki sosyal becerilerin öğretilmesine dair amaçların ve kazanımlarının, çocuklardaki temel olan sosyal beceri kazanımı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Kontrolsüz öntest-sontest modeliyle araştırma gerçekleştirilmiştir. Okul öncesi eğitimine devam eden 6 yaşındaki öğrenciler eğitimleri esnasındaki doğal süreç içinde gözlem yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda çocuklar da öntest ve sontest puan durumların da anlamlı fark tespit edilmiştir. Çıkan farklılıktan dolayı 36-72 ay arası çocukların Okul Öncesi Eğitim programının sosyal beceri kazanımın da etkisinin olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

Pickens (2009), tarafından yapılan araştırmada okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal becerisini geliştirmek ve problemleri davranışlarını azaltmasını sağlamak için sosyal-duygusal eğitimin etki düzeyi incelenmiştir. Program öğretmenler, aileler ve öğrencilere uygulanmıştır. 246 çocuğa uygulanmıştır. Programı almayan 50 çocukla karşılaştırma yapılmıştır. Analiz sonucunda, işbirliği, etkili iletişim, sosyal bağımsızlığın kontrol grubuna göre problemleri davranışların azalmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurt (2007), okul öncesi eğitimi görmekte olan 5-6 yaşındaki çocukların sosyal uyumu ve becerisine proje yaklaşımı eğitim programının etkisini araştırmıştır. Çalışmada deney ve kontrol grubu yer almaktadır. 23 oturum eğitim programı uygulanmıştır. Yapılan çalışma sonunda proje yaklaşımı eğitiminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin sosyal uyumunun ve becerisinin anlamlı düzeyde farklı olduğu saptanmıştır.

Seven (2006), okul öncesi dönemi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyi ile bağlanma durumlarının arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışma okul öncesi eğitimi alan Muş ilindeki 110 çocukla gerçekleştirilmiştir. Analizlerin sonucunda çocukların bağlanma güvenliği ile sosyal becerilerinin orta düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Cinsiyetin ve ekonomik durum değişkenlerinin sosyal beceri ve bağlanma durumu arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Stauffacher ve DeHart (2005), çocuklardaki arkadaş olma durumları ile kardeş ilişkilerinin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, erken çocukluk dönemi çocuğunun, saldırganlık davranışı arkadaşlarına daha düşük iken, kardeşlerine karşı daha yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Acun Kapıkıran, İvrendi ve Adak'ın (2006), dört - altı yaş çocuklarındaki sosyal becerilerin düzeylerini inceleme çalışmaları sonucunda, kız çocuklarındaki uyum sorununun, erkek çocuklarına göre daha çok olduğu saptanmıştır.

Darwish vd. (2001) sosyal beceri ile oyun davranışlarının, çocuklardaki kötü davranışlara maruz kalanlarla kalmayanlar arasında fark olup olmadığını incelemiştir. Çalışmada 3-5 yaşındaki çocuklardan kötü davranışla karşılaşan ve karşılaşmayan otuz çocuktaki sosyal beceri ile oyun oynama tutumları karşılaştırılmıştır. Hastanedeki terapötik çocuk tedavi programında mevcut olan bazı kötü davranışa maruz kalmış on beş çocuk ile Head Start programı üzerinden ulaşılan benzer nitelikleri olan on beş çocukla araştırma yapılmıştır. İki programdaki çocuklar 3 ay boyunca serbest oyun ekran iletişimleri video kaydına alınmıştır. Sosyal becerileri analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar da; kötü davranışa maruz kalan çocuklar ekran iletişimini başlatabilme de zorluk yaşadığı, sosyal beceri düzeylerinin düşük olduğuna

ve problemlı davranışlar sergiledikleri saptanmıştır. Serbest oyun zamanlarında ise çocuklar gibi dūřuk seviyede saldırgan davranış sergiledikleri saptanmıştır. Oyunun çocuklarda sosyal beceriyi geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.2. Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Sosyal Yetkinlik

Çorbacı Oruç (2008)'e göre sosyal yetkinlik, kişinin kendisini ve sosyal ilişki durumunu yönetebilmesinden dolayı sosyal yetkinliğe sahip olabilmesi veya yeterli şekilde sosyal davranış sergiyebilmesi olarak ifade etmektedir. Sosyal yetkinliğin içinde yer alan kavramlardan sosyal özyetkinliği Gresham (1984) bireyin yaşadığı müddetçe karşısına çıkabileceği sorunların problemlerini çözebilmesinde kendine olan güveni ve inancı olarak ifade etmektedir. Kişinin duyuğu, davranış, sosyal ilişkisini yönetmesi şeklinde ifade edilen sosyal yetkinlik düzeyinin yüksek olabilmesinde atılganlık becerisinin gelişmiş olması lazım.

Bireylerin sağlıklı iletişim kurmasında etkisi olan atılganlık becerisi kendini tanıtabilme, düşünce ve isteklerini ifade etme, hakkını koruma, empati kurabilme davranışlarıdır (Ünal, 2007).

Çocuklar sosyal yeterliliğe dair bilgileri, doğal ortamında oynadığı oyunlarında akranları ile olan ilişkilerinde gözlem yoluyla edinirler (Altay ve Güre, 2012).

Kişiler sosyal olarak yetkinliğe sahip olduğunda, sorumluluğunu gerçekleştirip, başlamış olduğu işini tamamlayabildiği zaman endişe duyması azaldığından, problemlı davranış durumları da azalmaktadır. Erken çocukluğun çocukların gelişiminin çoğu noktasın da kritik bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Sosyal yetkinlik yaşamın sonraki alanlarında yer eden başarılarda ya da başarısızlıklar da çok önemli bir değere sahiptir (Çiftçi Topaloğlu, 2013).

Çocukların bireylerle ve akranları ile ilişkilerinin olumlu şekilde olabilmesi erken çocukluk döneminden itibaren gerçekleşebilmelidir. Akranlarıyla buldukları etkileşimlerde, oyunlarda birlikte olabilen, paylaşım, yardım iş birlikteliği gibi

beceriler gelişmiş ise sosyallik yönünden yetkin bireyler olarak kabullenilebilir (Tuğrul, 2002).

Denham vd. (2003) göre, duygusallık yönünden yetkin çocuklar okul öncesi döneminde kendilerine ait duyguları kolaylıkla ifade ederek iletişim halindeki akranlarındaki duyguları anlayabilmeye çalışarak akranları ile olan ilişkileri başarı açısından yüksek düzeyde sahip olduklarını ifade etmiştir.

Çocuklardaki sosyal yetkinliğin düşük olmasından dolayı olan problemlerli davranışlar erken çocukluk döneminde çözüme kavuşmazsa, bireyin ileriki yıllarında yaşamında olumsuzlukların ortaya çıkmasında ve etrafındakilerle sağlıklı iletişimin kurabilmesinde engel teşkil edip davranış problemleri olan kişiler olarak gözlemlenmesine ve diğer bireylerle aralarında sıkıntılar yaşamasına yol açmaktadır (Zhang vd., 2014).

Araştırmalar bireyin erken çocukluk dönemi süresince sosyal yetkinlik becerisi geliştirilmediği zaman çocuklardaki duygu, davranış olarak problemlerin ortaya çıkmasında yetişkinlik dönemlerin de sosyallik açısından uyum sağlamada sorunların olma ihtimali fazla olduğu durumu göstermektedir (Ladd, 2000).

Çocukların aileleriyle olan etkileşimi ve ailelerin çocuklarının sosyal çevrelerine karşı tutumlarındaki davranışlarında yol gösterici olmaları çocukların akran gruplarında uyum sağlayabilmesinde kolaylık sağlamaktadır (Benson, 2009).

Aileleriyle ilişkisi olumsuz olan çocukların içinde buldukları akran grubunda asabi, saldırgan davranışlarda bulunduğu tespit edilmiştir (McWayne ve Cheung, 2009).

2.2.1. Saldırganlık

Saldırganlık, karşısındakilere karşı üstün gelip, yönetme; başkalarının yaptığı herhangi bir şeyleri bozmak, incitmek, hırpalamak, acı veren davranışlarda bulunmak ve saldırganlık davranışı sergileyenlerin bunu bir amaç doğrultusunda yaptıklarını bu durumlara karşılaşılanlarda ise kaçma-kaçınma veya maruz kalanların da saldırgan davranış tutumu sergileyerek karşı tepkide bulunacağı ifade edilmektedir (Tiryaki,

2000). Kişi saldırganlık sergiliyorsa o bireyin başka kişilere zararı olma davranışı bir hayli fazladır (Vatandaş, 2003). Saldırganlık, kişi ya da kişilerin şahsi eşyalarına zarar verecek şekilde bilinçli yapılan davranışlardır (Bilgin, 2008).

Saldırganlık fiziksel olduğu gibi sözel, duygusal saldırgan davranışlar da olmaktadır. Duygusal saldırgan davranışlar karşı tarafı duygu bakımından yaralayıp, ruhsal olarak yıpratıp, güven azaltmaya yol açan davranışlardır. Saldırgan davranış sözel olarak incitme, aşağılama, kötü sözlere maruz kalma, alay, hakaret edilmesi gibi davranışları içerir (Doğan, 2004).

Saldırganlıkta bulunulan eylem zarar vermek niyeti içeriyorsa, karşısındaki incinip ya da acı duymamışsa da bu durumda saldırganlık ifadesi kullanılır. Fakat kazayla istemeden karşısındaki kişiye karşı bulunulan eylemden dolayı karşısındaki kişiyi davranış incitse ya da acı da verse o zaman saldırganlık olmamaktadır (Kartal ve Bilgin, 2007).

Okul öncesi dönemindeki çocuklarda fiziksel ve ilişkisel saldırgan tutumlar gözlenmektedir. Fiziksel olarak, vurmak, ısırarak, itmek, eline geçen nesnelere fırlatmak gibi davranışlar buna örnektir.

Okul öncesi dönemindeki çocuklardaki ilişkisel saldırgan durumları ise; oynadıkları oyunlara almamak, çocuğun hoşuna gitmeyecek bir ad takarak telaffuz etmek biçimlerinde olabilmektedir (Wright, 2010). Okul öncesi dönemi çağının sonlarında fiziksel saldırganlık davranışları azalmaya başlar. Okula başlama zamanıyla birlikte nesne ile yapılan saldırgan davranış yerine bireylere karşı gerçekleştirilen saldırganlıklar ortaya çıkmaya başlamaktadır (Cairns vd.,1989, Akt: Çankaya, 2014).

Ergin (2003)'e göre, çocuklarda da aynı yetişkin bireyler de olduğu gibi üzüntü ve kızgınlığın normal olduğunu fakat kişiler ile iletişimlerinde bu duygularını doğru şekilde ifade edebilecekleri bilincini aşılıyarak, kızgınlık duygularını kontrol edebilme öğrenimi sağlanmalıdır. Yalnız çocuklardaki duygu kontrolü gelişiminin nasıl olduğunu bilmek gerekmektedir.

Çocuklarda ilk zamanlarda görülen içinden geldiği gibi yaptığı saldırganlık davranışları, yerini güven duygusunun gelişmesiyle birlikte tepkilerini dizginlemeye bırakır. Tepkisi az olduğunda da istediklerinin karşılandığını öğrenir. Çocukların uygun şekilde saldırganlık enerjilerini boşaltacakları kimseye zarar vermeden rahatlamalarını sağlayacak yollar bulunmalıdır (Yörükoğlu, 2007).

Okul öncesi dönemindeki çocuk çoğu zaman kızgınlık ile baş etmesini bilmediği için ya da başkalarının saldırganlık davranışları görülmesiyle bunun normal olduğunu düşünerek vurmak tarzında davranış sergileyebilir. Saldırgan davranış, çevresindeki çocuklara tehlike arz ettiğinden problemleri davranış olduğu için sınıfın içinde de ciddi derecede soruna neden olmaktadır (Kartal Kızıllık, 2014).

Yaşın ilerlemesiyle birlikte saldırgan davranışa neden olan duygu kontrol edilebilir. Yeteri kadar sosyal beceriye sahip çocuklar, hoşlanmadıkları durumlar karşısında dahi sakinliklerini koruyarak yapıcı işbirliğine açık davranış sergilerler. Böylece sosyal yeteneğinin gelişmesini sağlamaktadır. Sosyal yönden yeteri kadar olgunlaşmayan çocuklar, negatif duygu ve düşüncelerini yapıcı olmayan tutumlarla sergileyebilirler (Yavuzer, 2006).

2.2.2. Kaygı

Freud tarafından, 19.yy'da araştırılmaya başlanmıştır. Kaygı, tanımların birçoğunda, tüm bireylerin dönem dönem yaşamış olduğu rahatsızlık veren duygu olarak ifade edilmiştir (Koç,2013). Kaygı, bireyin içsel veya çevresindekilerden oluşabilen tehlikeler, tehlikelerin olma ihtimali durumunda yaşanmaktadır. Kişi her an kötü bir durum olacak gibi hissetmektedir (Yiğitoğlu, 2009). Kaygıya yol açan durum aslında kişisel anlamlardır. Korku, herkese aynı tehdidi oluştursa dahi kaygı bireylerin kişisel düşüncesini ortaya çıkarır (Manav, 2011). Mesela, ebeveynlerinin kendini sevdiğini hissetmeyen, akranlarıyla kıyaslanıp alay edilen çocuklarda kaygı durumları görülebilir. Ayrıca olması gerekenden fazla sevgi tutumları, çocuğun üzerine aşırı düşkünlük kaygının ortaya çıkması açısından olumsuz etkenlerdir (Yavuzer, 2014).

Kaygı ile ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır. Kaygı, kişinin hayatında yer alan değerlerle başa çıkamayacağı tehditlere maruz kaldığının hissedilmesidir. Yani, kişinin benlik durumu için risk içeren yıkıcı hadiselerle duygusal tepkidir (Canbaz, 2001). Kaygı içinde farklı duyguları içermektedir. Yargılanmak, üzülmek, belirsizlik, çaresizlik şeklinde farklı farklı duygularla ortaya çıkan hislerdir (Engür, 2002). Kaygıya dair genel değerlendirme yapıldığında sıkıntı esnasında tedirgin olma ve normal olmayan korku şeklinde tanımlanabilir. Korkudan ayıran yönü ise kaygının nesneye bağlı olmamasıdır (Budak, 2000). Kaygı seviyesi normal düzeyde olursa kişinin başarısında olumlu katkı sağlar ve hayattaki tehditlerden korur. Fakat normal seviyede değilse kişinin hayatını olumsuz etkiler (Cüceloğlu, 1998). Bu tanımlardan yola çıkarak kaygı için yapılan tanımlamalarda ortak noktalar kaygı oluşmasındaki zamanın belirsizliği ve sebeplerinin kesin bilinmemesinden dolayı kişiye huzursuzluk veren duyguyu ifade etmektedir.

Kaygı, Latince kökeni “anxietas” kelimesi olan kavram Türkçemize tercüme edilerek girmiştir. Bireylerin maruz kaldığı bir durumu tehlike olarak algılaması ve gerçekte olmayan düşünceleri üretmesiyle kaygı durumu ortaya çıkmaktadır (Özer, 2008). Bireyler kaygıyla karşılaştığında, nasıl ki ruhsal rahatsızlık hissediyorsa fizyolojik rahatsızlanma durumu da yaşarlar. Böyle zamanlarda fizyolojik ve psikolojik tepki ortaya çıkabilmektedir. Kaygı durumunu hisseden bireylerde rastlanan ortak fiziksel tepkiler, ses kısıklığı, ağız kuruluğu, ter dökme, titreme, çarpıntı gibi durumlara neden olabilmektedir (Baltaş ve Baltaş, 2008). Bu tanımlardan hareketle kaygı durumları insanlar üzerinde fiziksel boyutta da rahatlık verici düzeydedir.

Tallis (2003)’e göre, hissedilen duygunun kaygı mı yoksa kaygı değil mi olduğunun ayrımının ayırt edildiğini söylemektedir. Örneğin, sağlık problemi bulunmayan çocuğu için hastalanacak diye endişelenen anne kaygı duyuyor demektir. Kaygıdaki temel 2 özellik, durmadan aynı düşünceleri düşünüp kontrol edilememe durumu ve olayların daha kötüye gideceğine dair inançtır. Bireyler işlerinin yolunda gitmemesinde veya olayların olumlu şekilde neticelenmeyeceğini fark ettiklerinde kaygılanırlar.

2.2.3. Sosyal Kaygının Nedenleri

Sosyal kaygı özelliği gösteren bireyler, içlerine dönük, utanan, özgüveni eksik, sosyal becerisi eksik, benlik saygı düzeyi az ve incinme seviyesi fazla olan kişilerdir. Ayrıca, sosyal fobi, yaygınlık gösteren kaygı bozukluklarıyla da ilişkilidir (Demir vd., 2000). Sosyal kaygı ile çoğu zaman beraberinde, depresiflik , çekingenlik, panik ataklık , kişilik bozukluğu gibi durumlar da görülmektedir (Turan vd., 2000). Çoğu zaman çekingenlik sergileyen bireylerde sosyal kaygının olduğu görülmektedir.

Çekingenlik gösteren bireyler yanlış davranışlar sergilememek için çevresinde meydana gelen olaylardan ziyade kendileriyle ilgilenirler. Çekingenlik sahibi bireyler, kişilerin ikiyüzlü olduğu şeklinde fikre sahiptirler ve kişilerin dikkatini kendisine topladığını düşünmektedirler (Yatağan, 2005). Bundan dolayı çevrelerindeki kişilere güven duymazlar ve kaygı seviyeleri yüksektir.

Kaygı bozukluğu yaygın çocuklarda huzursuzluk, kaygı, sinirlilik halleri olup genelde tedirginlik yaşamaktadırlar. Kafalarına birçok şey takılan, alıngan ve kaygılı çocuklardır. Çoğu kişi için normal olan durumlar dahi onlar için kaygı ve huzursuzluk sebebidir. Bu çocukların uykularında ve dikkatlerinde bozukluk, baş ve karın ağrıları şeklinde farklı fizyolojik sıkıntıları meydana gelmektedir. Sosyal kaygılı bireylerde özgüven eksikliği ciddi problemdir. Kaygılı bireyler kendilerindeki olumlu olmayan özellikleri görmekteirler, bu özelliklerinin sebebi ise çocukluklarındaki yaşadıkları ile ilgilidir (Koyuncu, 2012).

Ebeveynlerin tutumları da kaygı üzerinde etkiye sahiptir. Aile içindeki tutumlar kaygı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Anne ile çocuk arasındaki bağlanma seviyesinin fazla ya da az olması, anne babanın kaygı düzeyinin çokluğu ve ailenin boşanmış olması etki etmektedir. Annesi için ayrılık endişesine kapılan çocukların ayrılık kaygı düzeyleri de fazla olmaktadır (Can, 2015). Çocukların kardeşinin olması ya da olmaması ayrılma kaygısını etkilemektedir. Tek çocuk olan çocukların kaygı düzeyi, iki ve ikiden çok kardeşi olan çocuklara göre ayrılık kaygısı yüksek düzeydedir (Küçüköçük, 2015).

Etrafında kaygılı bireyler olan çocukta, çocuğa karşı aşağılayıcı tavırlar, doğru olmayan cezalar, ailesinin davranışları gibi durumlar çocuk üzerinde kaygı durumunun kalıcılığına sebep olabilir (Geçtan, 2019).

2.2.4. Sosyal Yetkinlik İle İlgili Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Araştırmanın bu kısmında Sosyal yetkinlikle ilgili olan yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan bazı araştırmalara yer verilmektedir.

Ay (2017) araştırmasında, okul öncesi dönem çocuklarının saldırgan davranış tutumlarını anneleri ve öğretmenleri ile ilişkisini araştırmıştır. Araştırmasında anasınıfına devam etmekte olan 151 çocuk yer almaktadır.

Araştırmanın sonucunda, çocukların saldırgan davranışı annenin eğitim durumu, doğduğu sıra, kardeş sayısı değişkenleri ile ilişkisi anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni için erkeklerin lehine anlamlı farklılaşmaktadır. İlişkisel fiziksel, sözel saldırganlık erkeklerde daha çok olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

Özkan ve Yaralı Tozduman (2016) yapmış oldukları araştırmalarında, Kırklareli’ndeki okul öncesi eğitimi kurumuna giden çocuklardaki bilişsel stilleriyle sosyal yetkinliklerinin ve davranışlarının durumunu inceleme amacıyla yapmışlardır. Araştırmada 148 çocuk yer almıştır. Araştırma sonucu, çocuklardaki bilişsellik stili ile sosyal yetkinlik arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Saldırganlık ve kaygı arasındaki çıkan sonuçta anlamlı ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Jones vd. (2015), okul öncesindeki dönemi çocuklarındaki sosyal yetkinlikleri düzeyiyle ileriki yaşlarındaki refahlarının düzeyiyle ilişkisini incelemişlerdir. Araştırmaya 753 çocuk katılmıştır. Sosyal yetkinliklerinin düzeylerinin belirlenmesinden 20 yılın ardından yaşamlarına bakılmıştır. Araştırmanın sonucu şu şekildedir; kullandıkları değişkenler çocuklardaki sosyal yetkinleri düzeyi için anlamlı etkilerinin olduğu ifade edilmiştir.

Küçüköçük’ün (2015), araştırmasında okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan çocuklar annelerine karşı bağlanma biçimi ve ayrılık kaygı düzeyiyle

çocuklardaki davranış ve sergiledikleri ayrılık kaygı düzeyi ile ilişkisini incelemiştir. Bunun için okul öncesi öğrencisi olan üç- altı yaşındaki 280 çocuk, anneleri ve öğretmenleri araştırma yer alıp veriler toplanarak analiz edilmiştir. Araştırmada çocuklardaki ayrılık kaygı düzeyinin sosyal becerilerinden etkilenip, annelerdeki bağlanmanın biçiminin çocuklarda ayrılık kaygısına etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Özdemir (2014) araştırmasında, okul öncesi eğitime giden çocuklardaki saldırganlık davranışıyla öğretmenlerinin saldırganlık davranışına karşı tutumlarını araştırmıştır. Çalışmasında 48-72 aylarında 600 çocuğun ve 36 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda, çocuklarda fiziksel saldırganlığın ilişkisel saldırganlık davranışından çok olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin kız çocuklarından daha çok fiziksel saldırgan davranış sergilediği, ilişkisel saldırgan davranışı ise kızlarda sık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Durmuşoğlu Saltalı ve Arslan (2012) yaptıkları araştırmada, ebeveynlerin tutumlarını okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan çocuklardaki sosyal yetkinlik ve içedönüklük davranışının yordanma düzeyini incelemiştir. Çalışmada anasınıfına devam etmekte olan 309 çocuğun annesi ve öğretmeni katılmaktadır. Araştırmada Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği kullanılmış ve öğretmenler doldurmuşlardır. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ise anneleri tarafından doldurulmuştur. Araştırmanın sonucunda, ebeveynlerin tutumunun çocuklardaki sosyal yetkinlik ve içedönüklük davranışı için anlamlı yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Gültekin Akduman (2012) yaptığı araştırmada, 3-5 yaşındaki çocuklarda, akran zorbalığı, zorbalık türleri, özelliklerinin saptanması için nitel desen araştırılması yapmıştır. Ankara'da çalışmakta olan 53 okul öncesi öğretmeniyle görüşülerek yapılmıştır. Veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çıkan sonuçta öğretmenlerin cevapladığı cevaplar doğrultusunda öğrencilerinin kızların kızlara, erkeklerin erkeklere daha çok zorbalık davranışı gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıyeten erkek öğrencilerin zorbalığı daha çok sergilediği, fiziksel zorbalıkların daha çok

olduğu belirtilmiştir. Çocuklarda sözel ve ilişkişel akran zorbalıkları da görüldüğünü ifade edilmiştir.

Swit, McMaugh (2012) araştırmasında, Avustralya'daki okul öncesi çocuklarındaki saldırgan tutum ve prososyal davranışı araştırmışlardır. Araştırmada 3-5 yaş aralığındaki 60 çocuğun üzerinden incelenmiştir. Çocuklardaki saldırgan ve prososyal davranışlar öğretmenler tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, dört buçuk yaş üzerindeki çocuklarda saldırganlık davranışını daha fazla sergiledikleri saptanmıştır.

Kızlar ve erkekler arasındaki saldırgan ve prososyal davranış sergilemeleri bakımından anlamlı fark bulunmamıştır.

Karaca, Gündüz ve Aral (2011) araştırmalarında, okul öncesi dönemi çocuklarındaki sosyal becerileri ile sosyal davranışlarını incelemişlerdir. Araştırma Afyonkarahisar'da okul öncesi eğitimine giden 229 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmanın sonucu, erkek çocukları saldırgan ve depresiflik duyguları boyutu puanı kız çocuklarından fazla çıkmıştır. Annesi babası ilkokul ve üniversite eğitim durumuna sahip olan çocukların ilişkişel saldırganlık puanı ortalamasının diğer çocuklara göre fazla olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

Çorapçı vd. (2010) yapmış oldukları araştırmalarında “Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30)” ölçeği ile psikometrik özellikleri incelemişlerdir. Araştırmada okul öncesi dönemi öğrencilerinden oluşan 417 çocuğa, annelerine ve öğretmenlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin doldurduğu ölçek SYDD-30 ile duygu düzenlemenin ölçeklerini, annelerinki davranış sorunları ve duygu düzenlemenin ölçekleridir. Doğrudan gözlemlenmeyle 130 çocuğun kendilerini denetim beceri düzeyleri verileri elde edilmiştir. Çıkan sonuçta, iç tutarlılıkların ve tekrar testinin katsayısı ölçek için güvenilir olduğunu desteklemiştir. Ölçekteki üç faktörlü yapısı temel boyutlarını da inceleme çalışması yapılmıştır. Toplamı 204 erkeğin, 183 kız çocuğunun olduğu çalışmada, çocukların dönemsel olarak 42-59 ay ile 60-72 aylık döneminin gruplaması yapılmıştır. Ölçeğin alt ortalaması değeri ile yüzdeliği grupların yaşlarına ve cinsiyetlerine göre hesaplanmıştır. Hesaplama SYDD-

30 normunun belirlenebilmesi için ön çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Çocukların yaş, cinsiyet, davranışsal sorunlarının belirtisi, duygularını düzenlemeleriyle kendilerini denetim becerisi ile SYDD-30 alt ölçeğinin arasındaki çıkan sonucun anlamlılık ilişkisi göstermesi ölçek için geçerli olduğunu desteklemektedir.

Farriell (2010), okul öncesi dönemi çocuklarının akranlarını tercihleriyle ve sosyal yetkinlik arasındaki ilişki durumunu araştırmıştır. Çalışmasını 48-101 aylarında 55 çocukla yapmıştır. Araştırmanın bulgusunda sosyal yetkinliğin arkadaş tercihinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fakat akranın kabullenilme durumunda iyi bir etmen olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cohen & Mendez (2009) yaptıkları araştırmalarında, bir sene okul öncesindeki dönemi çocuklarındaki oyunlardaki davranışlarıyla duygu düzenlemeleri, dil ve sosyal yetkinliklerine ilişkili problemlerinin arasında olan ilişkisini incelemiştir. Çalışmada 331 okul öncesi çocuğuyla çalışma yapılmıştır. Araştırmanın sonucu şu şekilde olmuştur, çocuklardaki sene içinde değişiklik gösteren duygu düzenlemenin, sosyal yetkinliğin ve dil düzeyleriyle akranları arasında kurmuş oldukları oyunlarıyla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumdan yola çıkılarak çocuklardaki duygunun düzenlenmesi becerisi ile sosyal yetkinlik problemleri akranları ile oynadıkları oyunları zorlaştırdığının tespitinde bulunulmuştur.

Uren & Stagnitti (2009) araştırmalarında, çocuklardaki oyun davranış, sosyal yetkinliklerinin davranış ve sınıfın içerisindeki etkinlik katılımlarını ele almışlardır. Araştırmada 5-7 yaşındaki 41 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda, çocuklardaki oyun davranışı ile sosyal yetkinliklerinin ve etkinliklerdeki katılımları arasındaki sonuç pozitif yön anlamlı ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Terzi (2009) yapmış olduğu araştırmasında, beş-altı yaşındaki çocuklarda davranışsal sorunların bazı değişkenler ele alınarak öğretmenlerin bu problemlerin çözümünde izledikleri yolları tespit etmek için yapmıştır. Ankara'nın Sincan ilçesindeki okul öncesi eğitimine devam eden beş altı yaşındaki çocuklardan oluşan 642 çocuğun verisi ve 51 öğretmenin katılımıyla sağlanmıştır. Araştırmanın sonucunda çocuğun yaşı, sosyal kaygısı, uyumu davranışlarıyla ölçeğin toplam puanı

arasındaki ilişkisi anlamlı farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni çocuğun uyumunda ve problemlili davranışında anlamlı ilişkisi olduğu ifade edilmiştir. Annenin ve babanın eğitim düzeyinin çocuğun kaygısı ile arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Çocuğun yaşadığı kaygının ailesinin yapısıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Olcay (2008) yapmış olduğu araştırmasında, bir takım bireysel ve ailevi değişkenlerin çocuklardaki problemlili davranışları ve sosyal yeteneklerine olan etkisini araştırmıştır. Araştırmada anasınıfı eğitimine devam etmekte olan 216 çocuk ve annesi örneklem alınmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocuklarda, yaş, kardeşlerin sayısı, annedeki eğitim düzeyi ve cinsiyet faktörlerine göre incelenmiştir. Buna göre, okul öncesi dönemdeki bireylerde sosyal yetenekleri ve problemlili davranışları alt boyutlarındaki puanlar arasındaki ilişkinin anlamlılık farklılığı olduğu tespit edilmiştir. Annenin çalışma ya da çalışmama durumunun ise anlamlı fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dadds & Roth (2008) yaptıkları araştırmasında üç-altı yaş arasındaki çocukların kaygı bozukluğu ve problemlilerin engellenmesine dair çalışma yapmışlardır. Üç-altı yaşındaki 734 çocukla on dört ay çalışmışlardır. Çocuğun anne, baba ve öğretmenleri çocuk hakkındaki sosyal davranışının, sinirlilik , çekingenlik, ebeveynlerin özelliği , ebeveynlerin çocukla ilişkilerini içeren bilgileri edinmişlerdir. Sonrasında genel bir engelleme programı geliştirmişlerdir. Programda, ebeveynlere, çocuğun sosyal yeterliliğine, olumlu beklenti oluşması becerisi geliştirmesine dair altı oturum içeren eğitim programı biçimindedir. Sonuçların gözlemlenmesinin zor olmasından dolayı araştırmacılar öğretmenlerin geri dönütleriyle çocukların içsel ve dışa dönük problemlerde azalış olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat sonuçlar beklenildiği gibi etkisinin olmamasından ve ebeveynlerin puan değişiminin sınırlı kalmasıyla sonuçlanmıştır. Araştırmacılar konun daha fazla araştırmacı tarafından araştırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Aunola & Nurmi (2005) yaptıkları araştırmada ebeveynlerin stilleriyle ve okul öncesindeki dönemi çocuklarda problemlili davranış ilişkisini araştırılmıştır. Problemlili davranışı incelemek için 5-6 yaşındaki çocuklar 2. sınıfa değin takip edilerek 195

çocukla gerçekleştirilmiştir. Ailelere ebeveynlik stilini ölçen anket senede bir kere doldurtulmuştur. Araştırmanın sonucunda anne çocuğuna fazla seviyede psikolojik kontrolde bulunuyorsa, çocuklardaki saldırganlık davranışının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Chen & Jiang (2002)'in yapmış oldukları araştırmalarında çocuklardaki sosyal yetkinlik ve davranış sorunlarını araştırmışlardır. Çalışma Çin'deki okul öncesi eğitime devam eden 370 çocuktan oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, erkek çocuklarındaki geri çekilmenin ve kaygı puanının, kızlardakinden fazla olduğunu saptamışlardır. Erkeklerin saldırganlık davranışları kızlardan fazla çıkmıştır. Kızların ise sosyal yetkinlikleri puanı fazla çıkmıştır. Aynı zamanda kızlar öğretmenlerinin onları eleştirmemesi için erkeklerden daha çok davranışlarına dikkat ettikleri sonucuna da ulaşılmıştır. Ayrıca kız çocukları erkeklere göre buldukları ortamlardaki adaptasyonları daha kolaylıkla oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bokhorst vd. (2001), yaptıkları araştırmalarında, beş – altı yaşındaki çocukların akranları arasındaki öğrenme düzeylerinde geri kalma ve duygusal problem yaşamalarına sebep olan sosyal kaygı üzerine çalışma yapmışlardır. Araştırmalarında 285 çocukla çalışmışlardır. Oyun ortamlarındaki çocuklarda yapılan tespitlerden çıkan sonuçta sosyal olarak az katılan çocuklarda sosyal kaygının anlamlı yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocukların yaşlıları için pozitif yargılamaları azalınca çocuğun sosyal kaygısında artış olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar, sosyal kaygı için erken tespit kaygının problemlere neden olmadan önlem alınmasında etkili olduğunun önemini ifade etmişlerdir.

2.3. Öğrenme

Öğrenme, kişinin dünyayı algılaması ile başlaması olarak düşünülmektedir (Bray & McClaskey, 2013). Şimşek (2014) ise, kişinin olmuş olduğu ortamdaki etkileşimle başlayan kalıcı değişimler olarak ifade etmektedir.

Öğrenmenin çeşitliliğini, bireye özgünlüğünü tıpkı insandaki parmak izlerinin farklılığı gibi olduğunu, öğrenmenin kişinin yapısıyla alakalı olarak değişim içeren olgu olarak ifade etmektedirler (Güven ve Kürüm, 2008).

Öğrenme, kişinin olgunlaşmasının seviyesine göre, etrafındakiler ile etkileşim sonucu yeni davranış kazandığı veya bildiği davranışı değiştirdiği süreçtir (Schunk, 2009). Bacanlı (2007)'ya göre, öğrenme tekrarlarla veya yaşantıyla organizmadaki davranış değişikliğidir.

Öğrenmenin gerçekleşmesinde farklı farklı değişkenlerin öğrenme üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu faktörler, bilişsel, duyuşsal, psikomotor olarak üç boyutta ele alınmaktadır (Schmeck, 2013). Bireylerin hepsi öğrenebilir fakat her bireyin öğrenme yolu farklı olabilir. Bireylerin kendisine has öğrenme yolunun olması, öğrenme stillerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Bear, 2012).

2.3.1. Öğrenme Stilleri

Kişiler açısından özgün farklılıklar içeren öğrenme stilleri alanda farklı şekillerde ifade edilmektedir. Kişiler farklı yollarla öğrenmektedirler. Kişiler, kendilerine göre olan öğrenme stillerini ve kolaylıkla edinebileceği bilgilerin yolunu kullanırlar. Kişilerin düşüncesi, deneyimi ve duygusuyla oluşan bireysel stilleri, öğrenme stillini hazırlar. Tercih edilen stiller kişiye özgü olduğu için bilgi edinmesinde pek vakit kaybı olmadan bilgiyi hızlı öğrenmesinde etkilidir (Ekici, 2001). Koç (2007), kişinin algılayış, çevresi ile nasıl etkileşim içinde olduğunu ve çevreye yönelik tepkileri gösteren bilişsel, duyuşsal, fizyolojik özellik olarak öğrenme stilini ifade etmektedir. Boydak (2001)' a göre, öğrenme stili, kişinin doğumundan itibaren sahibi olduğu başarısında etkisi bulunan özellik olarak tanımlamaktadır.

Öğrenme stili; görme, işitme, hareket etme, dokunma, yazma, koklama, iletişimden oluşan yedi algısal boyuttan oluşan kavram şeklinde tanımlanmaktadır. Bu yedi öğrenme stili duyuların çevreyle etkileşimiyle oluşmaktadır (James & Galbraith, 1985).

Öğrenme stili, hayatımızın tüm an, boyutlarında davranış üzerinde etki sahibi olan ve doğduğumuzda sahip olduğumuz özgün özelliktir. Bireyin öğreneceği çevresi karşısındaki psikolojik algısı, çevresiyle etkileşiminin oluş biçimi ve tepkisinin şeklini gösteren kişisel özellik ve tercih olduğu ifade edilmektedir (Karakış, 2006).

Dunn ve Duun'a (1986) göre, öğrenme stilini bireylerin bilgileri öğrenmesine hazırlayan, öğrenme ve hatırlamalarında kendisine özgün şekilde kullanabilmesi olarak ifade etmektedir. Bono ise, hareketlerin ve elementin birlikte düzen oluşturarak tutarlı biçimde devam etmesi olduğunu ifade etmektedir (Boydak, 2001).

Nunnally (1978)'e göre, öğrenme stilleri bireyin sahip olduğu kişilik, sosyokültürel tecrübe ve eğitiminin deneyimi sonuçları olarak tanımlamaktadır.

Loo (2002)'ye göre, bireylerin konu öğrenmesinde çevresindeki uyarıcılar karşısında tepkisinin şekli ya da uyarıcılarla olan etkileşiminin nasıl olduğunu ifade etmektedir.

Kolb (1984), öğrenme stilini kişinin genetiğindeki miras, geçmiş yaşantıları ve şimdiki zamanda yer aldığı çevresinin kişiden beklentileri sonucu şeklinde ifade etmektedir. Bilgi alımında ve bilgi işlenmesinde bireysel tercih edilen yöntemdir.

Li & He (2016), öğrenme stilinin başarının artmasında, öğrenmenin kolaylaşmasında, motive eden ve kişinin öğrenme sırasında karşılaştığı zorluklar karşısında kolaylıkla aşabilmesini sağlayan bireye özgün öğrenme konsepti şeklinde ifade edilmektedir.

Öğretmenler, öğrencilerinin farklı şekillerde öğrenme stilline sahip olduğunun bilincinde olmalıdır. Bu duruma göre öğrenme öğretme sürecini ayarlamalıdır. Öğrencilerin farklı bireysel öğrenmelerinin olduğu durumuna önceden pek dikkat edilmiyordu. Bilgiye ulaşarak, bilginin kullanılmasının önemli olduğunu, bu durumun önceki zamanlarda zor olduğunu ama günümüzde teknolojinin yaygınlaşmasıyla bizlere bilgi ulaşımında imkan sağladığı ifade edilmektedir (Çelik, 2004).

Felder & Soloman (1994) öğrenme stili için, aktiflik-yansıtıcılık, algısalılık-sezgisellik, görsellik- işitsellik, sıralı- bütünsellik alanlarına yer vermişlerdir. Sorularında iki seçenek sundukları için zıt kutupları işaretleme yapan katılımcı kendisine has öğrenme stili ortaya çıkmaktadır.

Bilişsellik ve duyuşsallık boyutları üzerinde duran Kolb Öğrenme Stili (Kılıç, 2002), kişinin bilgi algılamasında işlenmesinde bireysel olarak izlediği yol önemlidir.

Yaşantısal öğrenmeyle, öğrenim süresince tecrübe edinilmesiyle başka bilişsel öğrenim stillerinden farklılaşmaktadır (Kaf Hasırcı, 2006).

Dunn ve Dunn'ın (1992) öğrenme stillerinin ölçeği, öğrenmenin ortamı fizyolojik etkileriyle öğrenmenin stili ilişki durumu ve çocuklar tarafından sergilenen kinestetik eğilim ön plandadır. Bu ölçek ya da buna dayalı geliştirilmiş olan ölçekler uygulandıkları araştırmalar için öğrenmenin ortamının somut, aydınlık, bütün duyu organlarına hitap edebilen nitelikleri içermelidir (Gökdağ, 2004). Bu nitelikler sayesinde öğrenme stilini belirlemek için uygun araç olduğu sonucuna ulaşılmaktadır (Otrar, 2006). Piaget'in bilişsel gelişimini esas edinen Kolb'un (1984) öğrenmenin stil envanteri, değiştirebilen, özümleme yapan, yerleştirip ve ayrıştıran kavramlarıyla öğrenen için bilişsel nitelikte inceleme yapmaya imkan sağlayan araç olarak kullanılmaktadır. Kolb (1984) göre, diğer öğrenme stillerinin yaptıkları tanımların kavramları gibi kesinlik ve mutlaklık içeren ve ya zıt kutuplaşmalı yapılanmaları vurgulamamaktadır.

Tanımlardan da görüldüğü üzere tanımlar öğrenme stillerinin farklı boyutunu vurgulamaktadır. Öğrenme stillerinin kişiden kişiye farklı olduğu ve öğrenme üzerinde etkisinin olduğu kabul edilse dahi, öğrenme stillerinin doğasında farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bundaki temel neden, kişinin öğrenme stillerinin farklı boyutlarda olması ve kuramcılarının bunlardaki herhangi biri üzerindeki odaklanması, olduğu ifade edilebilir.

Araştırmacılar öğrenme stillerini farklı şekillerde tanımladıkları için, değişik şekillerde öğrenme modelleri ortaya çıkmıştır. Bu modellerin her birisi öğrenme stiline başka bir boyutunu incelemektedir.

Öğrenmeyi bilişsel açıdan ele alan modeller; bilginin algılanması, işlenmesi, depolanmasıyla ilgilenmektedir. Duyuşsal açıdan ele alınan öğrenme stiline modelleri; dikkate, güdülenmeye, ilgiler, gibi konuların kişisel özellikleri ile ilgilenmektedir. Fizyolojik açıdan ele alınan öğrenme stiline modelleri; duyuşsal algı, çevrenin özellikleri, öğrenme için en uygun vakit gibi özellikleri ile ilgilenmektedir (Peker, Mirasyedioğlu ve Aydın, 2004).

Öğrenme stiline farklı boyutları vardır. Algısal tercihler bu boyutların biridir. Algısal tercih, öğrenciler öğrenir iken tercih de bulunduğu ortam, materyal, kullandığı mesajları kodlama şekliyle alakalıdır. Bazı öğrenciler görme duyusu ile bazısı işitme duyusu ile bazıları da dokunma ile kolay öğrenebilir. Öğrencilerdeki bilgi almalarındaki tercihe göre öğrenme stilli şeklinde ifade edilmektedir (Çağlayan, 2007; Şimşek, 2002). Algısal öğrenme stilleri; görsel, işitsel, kinestetik olarak üç boyutludur. Öğrenciler bu stillerin en az birine daha fazla sahiptir (Şimşek, 2002) .

Algısal öğrenme stilleri bilgiyi duyuların yardımıyla alınması temeline dayanır. Bundan dolayı; öğrenme stilleri görsel, işitsel, dokunsal ve kinestetik olarak 4 grupta sınıflandırılır (Gencel, 2006; Uğur, 2008).

Görsel Öğrenme Stili: Görsel öğrenme stiline sahip öğrencilerin öğrenmelerinde görsel uyarıcıların yeri önemlidir, sözel şekilde ifade edilen konularda dikkatlerini uzun süre veremezler (Uğur, 2008) . Okumaya önem verirler, titizdirler, düzenli olmaya dikkat ederler (Boydak, 2001). Görsel öğrenme stiline sahip öğrencilerde ders esnasındaki anlatılan düz anlatım yöntemi faydalı olmaz. Dersin içeriğinin tablo, harita, grafik, afiş, şema gibi farklı görselliklerle desteklenmesi gerekmektedir (Çağlayan, 2007).

İşitsel Öğrenme Stili: İşitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler sadece göz ile okuma olursa anlama düzeyleri çok az olabilir. İşitme ile daha iyi anladıklarından kulaklarının duyabileceği seviyede okumalarına imkan verilmelidir. En çok konuşarak, tartışarak öğrenmektedirler (Çağlayan, 2007).

İşitsel öğrenmenin baskın olduğu öğrenciler, tartışma, konuşma yöntemi ile çalışırlar, sesli okurlar, sözel etkinlikleri başarıyla yaparlar (Dunn ve Dunn, 1992).

Dokunsal (bedensel / kinestetik) Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline baskın olduğu öğrenciler dokunduğu zaman öğrenme daha çok olmaktadır. Duygu ve hislerini dokunup anlatır, okuma esnasın yazının altını çizebilir. Not aldıklarında daha iyi öğrenmektedirler (Uğur, 2008).

Kinestetik öğrenme stilini sahip öğrenciler için sınıf veya dışarda yaparak yaşayarak öğrenebilme imkanları sağlanmalıdır. Okulun bahçesinde ya da laboratuvarında dokunabilecekleri, elini, bedenini kullanacağı etkinliklere yer verilmelidir (Boydak, 2001). Bu öğrenme stiline sahip öğrenciler için olan etkinliklerde araç gereç, oyun, deney malzemeleri olmalıdır (Uğur, 2008).

2.3.2. Öğrenme Stilleri İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Orak (2015), Türkiye'deki öğrenme stilleriyle ilgili araştırmaları, doküman analiz yöntemiyle incelemiştir. Araştırmasının analizi sonucu, en çok Kolb öğrenme stiline temel alındığını tespit etmiştir.

Genel olarak öğrenme stili ile ilgili yüksek öğretimde çalışıldığını ifade etmiştir. Sıklıkla nicel araştırma yönteminin kullanılıp, çoğu araştırmada betimsel araştırma deseni kullanıldığını tespit etmiştir. Akademik başarı değişkeniyle en fazla cinsiyet değişkeni incelendiğini ifade etmektedir. Kolb Öğrenme Stili Envanteri'nin sıklıkla uygulanmış olduğunu tespit etmiştir (Cevher, 2017).

Güneş (2014) çalışmasında, çocuklardaki “Epistemolojik görüşleri ve öğrenme stillerinin öklidyen geometrik düzleminde modellenmesi ve epistemolojik görüşler ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ” araştırmasını yapmıştır. Araştırmasını beş – altı yaştan 128 çocuk, dokuz – on yaşından 136 çocuğun, on üç – on dört yaştan 151 çocuğun katılımıyla yapılmıştır. Çalışma Ankara ilindeki 415 çocuk çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Çalışmanın sonucunda, bağımsız gruptaki cinsiyetin, dokuz – on yaşındaki kızların lehine sepiik felsefik eğiliminin anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5-6 yaş ile 13-15 yaşındakiler için cinsiyetin epistemolojik için anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İşlem öncesinin ve somut işlem döneminin çocuklarında sezgisellik ve analitik öğrenmenin tercihi optimal ile oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir. Soyut işlem dönemindeki çocuklarınsa sezgisellik ve analitik öğrenme stilini yoğunlukla tercihte buldukları sonucuna ulaşılmıştır. İşlem öncesi,

somut işlem, soyut işlem bilişselik dönemleriyle epistemolojik görüşler ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin istatistik olarak anlamlılık içeren fakat olması gerekenden düşük ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bilişsel işlemin basamağının artmasıyla, epistemolojik görüşler ile öğrenme stillerinin alt boyutlarıyla ilişkisinin artmış olduğu ifade edilmektedir.

Uyanık Balat, Bilgin ve Adak Özdemir (2012) geliştirdiği öğrenme stilleri ölçeğinin, okul öncesinde öğrenme stiline ölçeğini geliştirmeyi amaçlamış Türkiye’deki ilk çalışmadır. Geliştirilen ölçek çalışması geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Rani (2012), öğrenme stili ve modeli için yaptığı teorik araştırmasında, öğrenme stil kavramını ve öğrenme stili açıklamasında olması gerektiğine dair eleştirel bakış açısı ifade etmiştir. Çalışmasının sonunda, öğrenme stili öğrenci, öğretmen, yönetici, aile ve araştırmacılar için önemli olduğunu tespit etmiştir.

Altun (2010), araştırmasında üstün yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçilik özelliği, okul motivasyonu, öğrenme stili, akademik başarıyı incelemiştir. Araştırmada üstün yetenekli olan öğrencilerle olmayanların değişkenler açılarından karşılaştırma yapılmıştır. Türkiye’deki farklı şehirlerdeki 20 ildeki Bilim Sanat merkezine giden 386 altıncı yedinci sekizinci sınıf öğrencileri ve Trabzon ilinde üstün yetenekli olmayan 410 altıncı, yedinci, sekizinci sınıf öğrencileri çalışma grubunda yer almaktadır.

Ölçme aracı olarak “Bilgi toplama Form, Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçek, Okul Motivasyon Ölçek, Öğrenme Stilleri Ölçekleri” yer almaktadır.

Araştırma sonucu, olumlu olumsuz mükemmeliyetçi, işitsel öğrenme, okul motivasyonunun değişkenleri üstün yetenekli öğrencilerinin puanları, üstün yetenekli olmayanlardan anlamlı düzeyde fazla olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarı değişkeni puanında üstün yetenekli öğrencilerde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Görsel ve kinestetik öğrenme stiliyle akademik başarı değişkeninin üstün yeteneklilerde anlamlı düzey fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eyüboğlu (2010), öğrenme alanı için yapılan incelemelerde kişisel fark olan değişkenlerden stil bilgisini açıklamak için çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda, stil kavramı için tanımı, sınıflandırılması açısından, araştırmacılar arasında genel bir düşünceye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Elibol Gültekin (2008) araştırmasında, çoklu zekanın kuramından yola çıkarak çocuklardaki öğrenme stilini belirlemeyi amaçlamıştır. 6 yaşındaki çocukların baskın zekaların görsellik/uzamsallık, iletişim-sosyallık, hareketli-kinestetik zeka türlerinin olduğunun sonucuna ulaşmıştır.

Arslan ve Babadoğan (2005) araştırmalarında, 7. ve 8. sınıftaki öğrencilerin öğrenme stilleri ile akademik başarı, cinsiyet, yaş arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmada yedinci ve sekizinci sınıftaki 114 öğrenci yer almaktadır. Ölçme aracı olarak Kolb Öğrenme Stil ölçeği, Başarı Testleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucu olarak öğrencilerdeki öğrenme stiliyle akademik başarıları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Öğrenme stiliyle, cinsiyetin arasında anlamlı ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenme stilli ile yaş arasında ilişkinin anlamlı olduğunun sonucuna ulaşmışlardır.

Güven (2004) araştırmasında, öğrenme stilleriyle öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ortaöğretimdeki 880 öğrenci araştırmada yer almaktadır. Ölçme aracı olarak Kolb Öğrenme Stili Envanteri, Kişisel Bilgi formu ve Öğrenme Stratejileri ölçeklerinden faydalanmıştır. Araştırmanın sonucu öğrencilerin öğrenme stilleriyle kullanmış oldukları öğrenme stratejilerinin arasındaki çıkan ilişki anlamayı izleme stratejisiyle duyuşsal strateji arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özkan (2003) araştırmasında, 10. sınıf öğrencilerindeki öğrenme stiline, yeterlilik, sınav kaygısının biyoloji dersi başarı durumuna etkisi incelenmiştir. Araştırmada, güdü stratejileri anket ölçeği, öğrenme stili envanter ölçeği, biyoloji başarı testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma 11 okuldan seçilmiş olan 980 onuncu sınıf öğrencisiyle yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerdeki güdüsel

inançların kontrolü sağlandığında öğrenme stilinin biyolojideki başarıya anlamlı etkisi olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Özümseyen öğrenme stilinin yaygın olduğu tespit edilmiştir. Özümseyen öğrenme stilinin baskın olduğu öğrencilerde biyoloji başarı düzeyinin fazla olduğu sonucu çıkmıştır.

Dunn ve Dunn (1992) yaptıkları çalışmada, çocukların görsel-işitsel, kinestetik öğrenme stillerini değerlendirmiştir. Çalışmanın sonucunda çocuklar görsel, bütünsel, kinestetik öğrenme şeklini seçtiklerini ifade etmişlerdir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilen analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmada, anasınıfına devam eden 5-6 yaş çocuklarının öğrenme stillerinin sosyal yetkinlik ve sosyal becerileriyle arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla araştırmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modeli; iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2014).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılındaki Hatay ili Kırıkhan ilçesine bağlı ilkököl bünyesindeki anasınıfları ile bağımsız anaokullarına devam etmekte olan 5-6 yaşındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, rastgele örnekleme ile seçilen 398 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada dağıtılan anket sayısı 468'dir; fakat anketlerden 70 tanesinin boş sorular bırakılması ya da tüm sorulara aynı değerleri işaretlenmesinden dolayı bu 70 ölçek Spss veri analizine girilirken girilmemiştir. Spss programına 398 çocuğun verileri girilmiş ve analizi yapılmıştır.

Çalışma grubu belirlenirken çocukların 5-6 yaş grubunda olmasına dikkat edilmiştir. Çocukların normal gelişime sahip olmasına dikkat edilmiştir. Çocukların Türkçe'yi etkin şekilde kullanabiliyor olmasına dikkat edilmiştir.

Çalışma grubuna ilişkin sosyodemografik özellikler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo1: Cinsiyete İlişkin Çalışma Grubu Tablosu

Cinsiyet	Frekans	%
Kız	188	47.2
Erkek	210	52.8
Toplam	398	100

Tablo 1 incelendiğinde; çalışma grubunun 188 kız ve 210 erkek olmak üzere 398 kişiden oluştuğu görülmektedir. Bu duruma göre çalışma grubunun %47.2'si kız ve %52.8'i erkektir

Tablo 2: Öğrencilerin Annesinin Eğitim Durumu

Anne Eğitim Durumu	Frekans	%
Okur yazar değil	35	8.8
İlkokul	136	34.2
Ortaokul	60	15.1
Lise	99	24.9
Üniversite	68	17.1
Total	398	100

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin anne eğitim durumu incelendiğinde; okur yazar olmayanlar 35, ilkokul mezunu 136, ortaokul mezunu 60, lise mezunu 99, üniversite mezunu 68 kişi olduğu görülmektedir.

Bu sonuca göre annelerin %8.8'i okur yazar olmayan, %34.2'si ilkokul mezunu, %15.1'i ortaokul mezunu, %24.9'u lise mezunu, %17.1'i üniversite mezunudur.

Tablo 3: Öğrencilerin Babasının Eğitim Durumu

Baba Eğitim Durumu	Frekans	%
Okur yazar değil	13	3.3
İlkokul	108	27.1
Ortaokul	55	13.8
Lise	122	30.7
Üniversite	100	25.1
Toplam	398	100

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin babasının eğitim durumu incelendiğinde; okur yazar olmayanların sayısı 13, ilkokul mezunu 108, ortaokul mezunu 58, lise mezunu 122, üniversite mezunu 100 kişi olduğu görülmektedir.

Bu sonuca göre babaların %3.3'ü okur yazar olmayan, %27.1'i ilkokul mezunu, %13.8'i ortaokul mezunu, %30.7'si lise mezunu, %25.1'i üniversite mezunudur.

Tablo 4: Öğrencilerin Kardeş Sayıları

Kendisi Dahil Kardeş Sayısı	Frekans	%
1,00	42	10.6
2,00	137	34.4
3,00	141	35.4
4,00	52	13.1
5,00	20	5.0
6,00	4	1.0
7,00	2	.5
Toplam	398	100,0

Tabloya 4'e bakıldığında; 42 öğrencinin kendisi dahil kardeş sayısı 1 yani tek çocuk, 137 öğrencinin kardeş sayısının 2, 141 öğrencinin kardeş sayısı 3, 52 öğrencinin kardeş sayısının 4, 20 öğrencinin kardeş sayısının 5, 4 öğrencinin kardeş sayısının 6 ve 2 öğrencinin 7 kardeşi olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanabilmesi amacıyla öğretmenler tarafından öğrencileri için doldurulan “Kişisel Bilgi Formu”, “Okul Öncesi Sosyal Beceri Envanteri (OSBED) Öğretmen Formu”, “5-6 Yaş Çocukları için Öğrenme Stilleri Formu”, “Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30) Formu” kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen bu formda; çocuğun cinsiyet, kardeş sayısı anne ve baba eğitim durumu, çocuğun daha önce okul öncesi eğitime gidip gitmediği soruları yer almaktadır. Kişisel bilgi formu öğretmenler tarafından doldurulmuştur.

3.3.2. Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED)

Ömeroğlu, Büyüköztürk, Aydoğan, Çakan, Kılıç Çakmak , Özyürek, Gültekin Akduman, Günindi, Kutlu, Çoban, Yurt, Koğar, Karayol (2014) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin (OSBED) öğretmen formu, 36-72 aylık çocukların sosyal becerilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin maddeleri için “hemen hemen hiç”, “nadiren”, “bazen”, “çoğu zaman”, “hemen hemen her zaman” ifadeleri şeklinde 5’li likert tipi derecelendirme ölçeğidir. Başlangıç, Akademik Destek, Arkadaşlık ve Duyguları Yönelme Becerilerinden oluşan dört alt boyutlu bir ölçektir. Başlangıç Becerilerinin alt boyutu selamlaşma, kendini tanıtmaya, özür dileme, soru sorma gibi 12 maddeden oluşan günlük yaşam becerilerini kapsamaktadır. Akademik Destek Becerileri alt boyutu dinleme, yönergelere uyma, düşüncelerini ifade etme, söz alma gibi 12 maddeden oluşan becerileri kapsamaktadır. Arkadaşlık Becerileri alt boyutunda arkadaşlarıyla iş birliği yapma, paylaşma, sırasını bekleme, yardım önerme gibi 13 maddeden oluşan becerileri kapsamaktadır. Duygularını Yönelme Becerileri alt boyutu hatalarıyla baş etme, hayır cevabını kullanma, isteğini erteleme, hakkını koruma gibi 12 maddeden oluşan becerileri kapsamaktadır. Ölçek dört alt boyutlu toplam 49 maddeden oluşmaktadır. Öğretmenlerin sınıftaki çocuklar için gözlemlerini ölçekteki ifadelerle uygun olarak işaretlemeleri istenmektedir.

OSBED 3-6 yaş grubu 3324 çocuğun öğretmen formundan elde edilen alt boyutlarına ilişkin Alpha güvenirliği katsayıları 0,88–0,92 olarak belirlenmiştir. OSBED öğretmen formuna ilişkin yapı geçerliliği yeterli düzeydedir.

Bulgular ölçeğin sosyal becerilerin ölçülmesi için geliştirilen geçerlilik ve güvenirlik sahibi ölçme aracı olduğunu desteklemektedir.(Ömeroğlu vd., 2014).

3.3.3. Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30) Ölçeği

Ölçek çalışması LaFreniere ve Dumas (1996) tarafından geliştirilmiştir. Çorapçı, Aksan, Arslan Yalçın ve Yağmurlu (2010) “Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 ölçeğini” Türkçe’ye uyarlamıştır. Her birisi 10 madde içeren üç alt ölçekten oluşmaktadır. Sosyal Yetkinlik (SY) alt ölçek, Anksiyete-İçedönüklük (AI) alt ölçek, Kızgınlık-Saldırganlık (KS) alt ölçeklerini içermektedir. Sosyal Yetkinlik (SY) alt ölçeği, çocuklar akranları ile birlikteyken sergiledikleri işbirlikleri ve anlaşmazlıklarını çözmek gibi olumlu özelliklerini ölçmektedir. Kızgınlık-Saldırganlık (KS) alt ölçeğinde ise yetişkinlerle olan ilişkilerinde karşı gelmelerini ve akranlarıyla iletişimlerinde uyumsuzluk ve saldırganlık davranışları gibi sorunları ölçmektedir. Anksiyete-İçedönüklük (AD) alt ölçeğinde çocuklardaki umutsuzluk, bunalım duygularını ve grup içindeki çekingen davranış göstermeleri şeklindeki sorunları ölçmektedir (Çorapçı vd., 2010).

SYDD-30’un faktör yapısı incelemesinde Varimax dönüştürmesi ve temel bileşenler analizi yapılmıştır. Analizdeki çıkan sonuç üç faktörün açıkladığı toplam varyans %48,3 bulunmuştur. Gözlemlenen değişkenlerle faktörler arasındaki ilişki katsayısı .48 ve .81 arasındaki değişim ile hepsi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

SYDD-30 ölçeğiyle toplanan verilerin güvenirlik ölçümünde Cronbach Alfa testi kullanılmıştır. Sosyal Yetkinlik alt ölçeğinin güvenirlik katsayısı .87 çıkmıştır. Kızgınlık- Saldırganlık (KS) alt ölçeğinin güvenirlik katsayısı .81 çıkmıştır. Anksiyete-İçedönüklük (AD) alt ölçeğinin güvenirlik katsayısı ise .79 olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal yetkinliğini ölçtüğü tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda kullanılmasının uygun olduğu belirlenmiştir (Çorapçı vd., 2010).

3.3.4. 5-6 Yaş Çocukları İçin Öğrenme Stilleri Ölçeği

Uyanık Balat, Bilgin, Adak Özdemir (2012), tarafından geliştirilen “5-6 yaş Çocukları için Öğrenme Stilleri Ölçeği” fiziksel yaklaşımdan yola çıkılarak çocukların öğrenme stillerinin görsel, işitsel, kinestetik dokunsal alanda değerlendirmeye yönelik

maddelerden oluşmaktadır. Likert tipi ölçek geliştirme aşamaları takip edilerek öğretmenlerin çocukların öğrenme stillerini değerlendirebileceği bir soru formu hazırlanmıştır. Hazırlanan soru formu, alanda çalışan uzmanların ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşüne sunulmuş ve soruların uygunluğunu üçlü derecelendirme şeklinde oluşturulan formda değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre 15 madde elenmiş ve 50 sorudan oluşan deneme formu 5’li likert tipi (“1” Katılmıyorum, “5” Katılıyorum) dereceleme ölçeği şeklinde yazılmış ve belirlenen örnekleme uygulama çalışmalarına başlanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda ölçek 27 maddeden, 3 faktörlü bir yapıdan oluştuğunun ve 3 faktörün açıkladıkları varyans oranının %64 olduğu görülmüştür. “5-6 Yaş Çocukları İçin Öğrenme Stilleri Ölçeği”nin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeğin hepsi için .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği korelasyon kat sayısının .85 olduğu görülmüştür. Ulaşılan bulgular ışığında “5-6 Yaş Çocukları İçin Öğrenme Stilleri Ölçeği”nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenmektedir (Uyanık Balat, Bilgin ve Adak Özdemir, 2012)

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için 2018-2019 eğitim öğretim yılında Ocak, Şubat, Mart aylarında Hatay ili Kırıkhan ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı resmi okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan okul öncesi dönemi öğrencilerine anketlerin uygulanabilmesi için gerekli izinler alınmıştır (EK-1).

Okul öncesi eğitimi kurumlarının müdür ve öğretmenleri ile görüşülerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma için ölçme araçlarını öğretmenlerden öğrencilerinin özelliklerine göre doldurmaları sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadaki çalışmanın grubunda çocukların ve ebeveynlerin bilgilerinden oluşan Kişisel Bilgi Formu’ndaki veriler, Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 (SYDD-30), 5-6 yaş Çocuklarının öğrenme Stilleri Ölçeği’nden alınan veriler, Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (OSBED) deki

bilgiler araştırmacı tarafından bilgisayara aktarılmış, SPSS 25 paket programlarında gerekli olan istatistiksel işlemler gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubundaki çocuklar, çocukların anneleri ve babalarının demografik bilgilerine ilişkin dağılımlar yapılmıştır. Çalışmanın analizinde; değişkenlere ilişkin Pearson momentler çarpımı korelasyonu ve Regrasyon analizleri ve T testi ile gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM IV

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amaç ve alt amaçlarına uygun olarak elde edilen veri analizleri sonucunda edinilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 5: Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum değer	Maksimum değer	Ortalama	Standart Sapma
BAŞLANGIÇ	398	15	154	46.92	11.29
AKADEMİK	398	15	105	46.78	10.41
ARKADAŞLIK	398	16	109	49.73	10.74
DUYGULARI YÖNETME	398	12	50	34.53	7.95
ANKSİYETE İÇEDÖNÜK	398	15	40	33.05	5.53
KIZGINLIK SALDIRGANLIK	398	10	37	17.48	5.66
SOSYAL YETKİNLİK	398	12	74	29.34	6.48
GÖRSEL ÖĞRENME	398	16	97	48.68	8.79
İŞİTSEL ÖĞRENME	398	10	50	39.61	7.88
KİNESTETİK ÖĞRENME	398	7	25	20.88	3.26

Tablo 5'deki değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde; başlangıç becerileri (Ort.=46.92, Ss=11.29), akademik beceriler (Ort.=46.78, Ss=10.41), arkadaşlık becerileri (Ort.=49.73, Ss=10.74), duyguları yönetme becerileri (Ort.=34.53, Ss=7.95), anksiyete-içedönük (Ort.=33.005, Ss=5.53), kızgınlık-saldırganlık (Ort.=17.48, Ss=5.66), sosyal yetkinlik (Ort.=29.34, Ss=6.48), görsel öğrenme (Ort.=48.68, Ss=8.79), işitsel öğrenme (Ort.=39.61, Ss=7.88) ve kinestetik öğrenme (Ort.=20.88, Ss=3.26) ortalama ve standart sapma değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Değişkenlere İlişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Sonuçları

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. BASLANGIÇ	-									
2. AKADEMİK	.68**	-								
3. ARKADAŞLIK	.67**	.79**	-							
4. DUYGULARI YÖNETME	.53**	.66**	.73**	-						
5. ANKSİYETE İÇEDÖNÜK	-.46**	-.44**	-.40**	-.18**	-					
6. KIZGINLIK SALDIRGANLIK	-.33**	-.37**	-.43**	-.41**	-.38**	-				
7. SOSYAL YETKİNLİK	.49**	.51**	.54**	.50**	-.32**	-.34**	-			
8. GÖRSEL ÖĞRENME	.45**	.64**	.56**	.47**	.34**	-.36**	.44**	-		
9. İŞİTSEL ÖĞRENME	.58**	.55**	.53**	.38**	.49**	-.23**	.48**	.57**	-	
10. KİNESTETİK ÖĞRENME	.42**	.51**	.45**	.36**	.40**	-.27**	.48**	.57**	.67**	-

**p < .01,* p.05

Tablo 6 incelendiğinde; sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan anksiyete-saldırganlık alt boyutu ile sosyal beceri ölçeği alt boyutu olan başlangıç becerisi ($r = -.46, p < .01$), akademik beceri ($r = -.44, p < .01$) arkadaşlık becerisi ($r = -.40, p < .01$) ve duyguları yönetme ($r = -.18, p < .01$) becerileri arasında anlamlı düzeyde olumsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca sosyal yetkinlik ölçeğinin kızgınlık-saldırganlık alt boyutu ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları; başlangıç becerisi ($r = -.33, p < .01$), akademik becerisi ($r = -.37, p < .01$) arkadaşlık becerisi ($r = -.47, p < .01$), duyguları yönetme ($r = -.41, p < .01$) becerileri arasında anlamlı düzeyde olumsuz bir ilişki olduğu bulunmuştur. Sosyal yetkinlik ile başlangıç becerileri ($r = .49, p < .01$), akademik becerileri ($r = .51, p < .01$) arkadaşlık becerileri ($r = .54, p < .01$), duyguları yönetme ($r = .50, p < .01$) becerileri arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir.

Öğrenme stilinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları başlangıç ($r=.45, p<.01$), akademik ($r=.64, p<.01$) arkadaşlık ($r=.56, p<.01$) becerileri, duyguları yönetme ($r=.47, p<.01$) becerileri, sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutu olan anksiyete-içedönüklük ($r=.34, p<.01$) ve sosyal yetkinlik ($r=.44, p<.01$) arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte öğrenme stili ölçeğinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık ($r=-.36, p<.01$) arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Öğrenme stilinin alt boyutu olan işitsel öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutu olan başlangıç becerileri ($r=.58, p<.01$), akademik beceriler ($r=.55, p<.01$) arkadaşlık becerileri ($r=.53, p<.01$), duyguları yönetme ($r=.38, p<.01$) becerileri, sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutları anksiyete-içedönüklük ($r=.49, p<.01$), sosyal yetkinlik ($r=.48, p<.01$) ve görsel öğrenme ($r=.57, p<.01$) arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrenme stili alt boyutu olan işitsel öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık ($r=-.23, p<.01$) arasında olumsuz anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Öğrenme stili alt boyutu kinestetik öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları olan başlangıç becerileri ($r=.42, p<.01$), akademik becerileri ($r=.51, p<.01$) arkadaşlık becerileri ($r=.45, p<.01$), duyguları yönetme ($r=.36, p<.01$) becerileri, sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutları olan anksiyete-içedönüklük ($r=.40, p<.01$), sosyal yetkinlik ($r=.48, p<.01$), öğrenme stilinin alt boyutları olan görsel öğrenme ($r=.57, p<.01$) ve işitsel öğrenme ($r=.67, p<.01$) arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrenme stili ölçeğinin alt boyutu olan kinestetik öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık ($r=-.27, p<.01$) arasında olumsuz anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Sosyal Beceri Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	t	p
BAŞLANGIÇ	Kız	188	48.59	2.81	.00**
	Erkek	210	45.43		
AKADEMİK	Kız	188	48.44	3.04	.00**
	Erkek	210	45.30		
ARKADAŞLIK	Kız	188	51.32	2.81	.00**
	Erkek	210	48.31		
DUYGULARI YÖNETME	Kız	188	35.23	1.66	.09
	Erkek	210	33.90		

**p < .01,* p.05

Tablo 7’de incelendiğinde; sosyal beceri ölçeği alt boyutları olan başlangıç, akademik ve arkadaşlık becerileri puan ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Duyguları yönetme becerileri puan ortalamaları arasında ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark yoktur. Aralarında anlamlı düzeyde fark bulunan bütün boyutlarda kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Cinsiyete Göre Sosyal Yetkinlik Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	t	p
ANKSİYETE İÇEDÖNÜK	Kız	188	33.23	.60	.549
	Erkek	210	32.90		
KIZGINLIK SALDIRGANLIK	Kız	188	16.42	-3.58	.000**
	Erkek	210	18.43		
SOSYAL YETKİNLİK	Kız	188	29.87	1.51	.132
	Erkek	210	28.88		

**p < .01,* p.05

Tablo 8 incelendiğinde; sosyal yetkinlik ölçeğinin kızgınlık-saldırganlık alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark olduğu, anksiyete-içedönüklük ve sosyal yetkinlik alt boyutlarında ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark olmadığı bulunmuştur. Sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Cinsiyete Göre Öğrenme Stilleri Puan Ortalamalarına İlişkin T Testi Puan Ortalaması Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	t	p
GÖRSEL ÖĞRENME	Kız	188	50.30	3.52	.000**
	Erkek	210	47.24		
İŞİTSEL ÖĞRENME	Kız	188	40.51	2.16	.031*
	Erkek	210	38.80		
KİNESTETİK ÖĞRENME	Kız	188	20.85	-.222	.825
	Erkek	210	20.92		

**p < .01,* p.05

Tablo 9'un sonucu incelendiğinde; cinsiyete göre görsel öğrenme ve işitsel öğrenme alt boyutları açısından puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu, öğrenme stilinin alt boyutu olan kinestetik öğrenme puan ortalamaları açısından ise anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmektedir. Öğrenme stili alt boyutlarının görsel ve işitsel öğrenme puan ortalamaları incelendiğinde; kız öğrencilerin iki öğrenme stilinde de erkek öğrencilere göre yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur.

Tablo 10: Görsel Öğrenme Stilleri İle Sosyal Beceri Ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması

	R	R²	R²_{ch}	B	β	t	p
Constant				21.96		12.63	.000**
1 BAŞLANGIÇ	.65	.42	.42	-.01	-.01	-.24	.81
AKADEMİK				.46	.55	8.14	.00**
ARKADAŞLIK				.09	.11	1.51	.13
DUYGULARI YÖNETME				.03	.03	.47	.64
2 Constant	.67	.45	.44	23.49		6.73	.000**
BAŞLANGIÇ				-.04	-.06	-1.01	.31
AKADEMİK				.44	.52	7.69	.00**
ARKADAŞLIK				.05	.06	.83	.41
DUYGULARI YÖNETME				-.01	-.00	-.08	.93
ANKSİYETE İÇEDÖNÜK				.06	.04	.82	.41
KIZGINLIK SALDIRGANLIK				-.15	-.10	-2.18	.03*
SOSYAL YETKİNLİK				.17	.13	2.69	.00**

**p < .01,* p.05

Tablo 10'un sonucu incelendiğinde; öğrenme stiline alt boyutu olan görsel öğrenme stiline; sosyal beceri ve sosyal yetkinlik puanlarını anlamlı düzeyde açıklayıp açıklanmadığını ortaya koymak üzere oluşturulan modele birinci adımda girilen sosyal becerilerin sadece sosyal becerinin alt boyutu olan akademik becerinin etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.42$, $p<.01$) olduğu görülmektedir.

Modele ikinci adımda girilen sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile birlikte etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.45$, $p<.01$) olduğu bulunmuştur. Bu sonuç sosyal beceri ve sosyal yetkinliğin, görsel öğrenmedeki varyansın % 45'ini açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde; sosyal beceri alt boyutu olan akademik becerilerin ($\beta=.52$), sosyal yetkinliğin alt boyutları olan sosyal yetkinlik ($\beta=.13$) ve kızgınlık-saldırganlık ($\beta=-.10$) sırasıyla özgün etkisinin bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 11: İşitsel Öğrenme Üzerinde Sosyal Beceri ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması

	R	R ²	R ² _{ch}	B	β	t	p
Constant	.63	.40	.40	16.45		10.32	.00**
BAŞLANGIÇ				.25	.36	6.42	.00**
AKADEMİK				.17	.23	3.31	.00**
ARKADAŞLIK				.14	.19	2.56	.01**
DUYGULARI YÖNETME				-.11	-.11	-1.80	.07
Constant	.68	.47	.46	1.96		.64	.52
2 BAŞLANGIÇ				.17	.25	4.58	.00**
AKADEMİK				.10	.14	2.05	.04*
ARKADAŞLIK				.10	.13	1.86	.06
DUYGULARI YÖNETME				-.05	-.05	-.79	.43
ANKSİYETE İÇEDÖNÜK				.34	.24	5.27	.00**
KIZGINLIK SALDIRGANLIK				.15	.11	2.50	.01*
SOSYAL YETKİNLİK				.25	.20	4.44	.00**

**p < .01, * p.05

Tablo 11' de; öğrenme stiline alt boyutu olan işitsel öğrenmenin sosyal beceri ve sosyal yetkinlik tarafından anlamlı düzeyde açıklayıp açıklanmadığını ortaya koymak üzere oluşturulan modele birinci adımda girilen sosyal becerinin etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.40$, $p<.01$) olduğu görülmektedir.

Modele ikinci adımda girilen sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile birlikte etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.47$, $p<.01$) olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç sosyal beceri ve sosyal yetkinliğin, öğrenme stili alt boyutu olan işitsel öğrenmedeki varyansın % 47'sini açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde; sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları olan başlangıç becerilerinin ($\beta=.25$), akademik becerilerin ($\beta=.14$), sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutları olan, anksiyete-içedönüklük ($\beta=.24$), sosyal yetkinlik ($\beta=.20$), sosyal beceri ölçeği alt boyutu olan arkadaşlık becerilerinin ($\beta=.14$) ve sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık ($\beta=-.11$) sırasıyla özgün becerilerinin etkisinin bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 12: Kinestetik Öğrenme Üzerinde Sosyal Beceri ve Sosyal Yetkinliğin Yordanması

	R	R ²	R ² _{ch}	B	β	t	p
Constant	.53	.28	.27	12.65		17.48	.00**
1 BAŞLANGIÇ				.04	.13	2.09	.04*
AKADEMİK				.11	.36	4.74	.00**
ARKADAŞLIK				.03	.09	1.10	.27
DUYGULARI YÖNETME				-.00	-.00	-.12	.90
2 Constant	.59	.35	.34	8.82		6.30	.00**
BAŞLANGIÇ				.01	.02	.32	.75
AKADEMİK				.09	.27	3.73	.00**
ARKADAŞLIK				.00	.01	.14	.89
DUYGULARI YÖNETME				.00	.00	.02	.98
ANKSİYETE İÇEDÖNÜK				.11	.19	3.69	.00**
KIZGINLIK SALDIRGANLIK				.00	.01	.14	.88
SOSYAL YETKİNLİK				.13	.26	5.21	.00**

**p < .01, * p.05

Tablo 12 incelendiğinde; öğrenme stilinin alt boyutu olan kinestetik öğrenmenin sosyal beceri ve sosyal yetkinlik tarafından anlamlı düzeyde açıklayıp açıklanmadığını ortaya koymak üzere oluşturulan modele birinci adımda girilen sosyal becerinin etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.28$, $p<.01$) olduğu görülmektedir.

Modele ikinci adımda girilen sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile birlikte etkisinin anlamlı düzeyde ($R^2=.35$, $p<.01$) olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç sosyal beceri ve sosyal yetkinliğin, öğrenme stilinin alt boyutu olan kinestetik öğrenmedeki varyansın %35'ini açıkladığını göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde; sosyal beceri ölçeğinin alt boyutu akademik becerilerin ($\beta=.27$), sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutları olan sosyal yetkinlik ($\beta=.26$), anksiyete-içedönüklük ($\beta=.19$) sırasıyla özgün becerilerinin etkisinin bulunduğunu göstermektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırma, okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stillerinin sosyal yetkinlikleri ve sosyal becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek ayrıca cinsiyet değişkeninin çocukların öğrenme stili, sosyal yetkinlik ve sosyal becerilerine etkisinin olup olmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri, sosyal yetkinlik ve sosyal becerileri puanları arasında anlamlı düzeyde ilişkinin olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonucunda sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan anksiyete-saldırganlık alt boyutu ile sosyal beceri ölçeği alt boyutu olan başlangıç becerisi, akademik beceri arkadaşlık becerisi ve duyguları yönetme becerileri arasında anlamlı düzeyde olumsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Anksiyete tavrı sergileyen bireylerin sosyal becerisinin az olmasının sebebi sosyal becerilerde yer alan; selamlaşma, özür dileme, eleştiriye açık olma, paylaşma, hataları ile baş edememesi gibi durumları sergileyememesinden kaynaklanabilmektedir. Ayrıca sosyal yetkinlik ölçeğinin kızgınlık-saldırganlık alt boyutu ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları; başlangıç becerisi, akademik becerisi, arkadaşlık becerisi, duyguları yönetme becerileri arasında anlamlı düzeyde olumsuz bir ilişki olduğu bulunmuştur. Çocuk kızgınlık davranışı gösterirken özür dilememe, paylaşmama, söz almama tutumları sergileyebilmektedir. Sosyal yetkinlik ile başlangıç becerileri, akademik becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Sosyal yetkinlik davranışı sergileyebilen çocuklar aynı zaman sosyal becerilerde yer alan; düşüncelerini ifade edebilme, eleştiriye açık olabilme, sırasını bekleme, başkalarının haklarını koruyabilme davranışlarını gösterebilmektedirler.

Öğrenme stilinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları başlangıç, akademik, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri, sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutu olan anksiyete-içedönüklük ve sosyal yetkinlik arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Görsel öğrenmesi iyi olan çocukların arkadaşları ile iletişimleri güçlü olabilmekte, masa etkinliklerinde düzenli olabilmekte, yüzleri iyi hatırlayıp iletişimleri iyi olduğundan sosyal becerileri ile

beraber sosyal yetkinlikleri de yüksek olabilmektedir. Öğrenme stili ölçeğinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıntılara dikkat etmeyen, sohbet etmekten hoşlanmayan çocuklar kızgınlık davranışı sergileyebilmektedir.

Öğrenme stilinin alt boyutu olan işitsel öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutu olan başlangıç becerileri, akademik beceriler arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri, sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutları anksiyete-içedönüklük , sosyal yetkinlik ve görsel öğrenme arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrenme stili alt boyutu olan işitsel öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık arasında olumsuz anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Öğrenme stili alt boyutu olan kinestetik öğrenme ile sosyal beceri ölçeğinin alt boyutları olan başlangıç becerileri, akademik becerileri, arkadaşlık becerileri, duyguları yönetme becerileri, sosyal yetkinlik ölçeği alt boyutları olan anksiyete-içedönüklük, sosyal yetkinlik, öğrenme stilinin alt boyutları olan görsel öğrenme ve işitsel öğrenme arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Hareketli oyunları tercih eden, yaparak yaşayarak bilgileri öğrenen çocuklarda sosyal becerilerin iyi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, öğrenme stili ölçeğinin alt boyutu olan kinestetik öğrenme ile sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık arasında olumsuz anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Kinestetik öğrenme stiline sahip olan çocukların kızgınlık/saldırganlık davranışlarının düşük düzeyde olduğu düşünülmektedir.

Literatür taramasında; Fagot & Leve (1998), ebeveynler ve çocuklar değişkenlerinin boyutunu araştırmak için 156 çocukla araştırmalarını gerçekleştirmiştir. Öğretmenler tarafından beş yaşındaki öğrencilerin davranışı değerlendirilmiştir. Erkeklerin ev ve okul ortamında problemleri davranış sergilediği, kız çocuklarının ise böyle davranışta bulunmadığı ve zeka testi puanında daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kızların sosyal açıdan sosyal yetkinliğinin daha yüksek düzeyde olmasının, erkek ve kızların arasındaki, bilişsel farklılıktan olabileceğini ifade

etmişlerdir. Bu bulgu araştırma sonucunda elden edilen sosyal becerisi yüksek çocukların sosyal yetkinliklerinin de yüksek olabileceği sonucunu desteklemektedir.

Okul öncesi dönemindeki çocukların öğrenme stilleri ve sosyal yetkinlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu öğrenme stillerinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal yetkinlik arasındaki ilişki olumlu anlamlı düzeydedir. Ayrıca, görsel öğrenme alt boyutuyla sosyal yetkinliğin alt boyutu olan kırgınlık -saldırganlık boyutuyla arasında olumsuz anlamlı ilişki bulunmuştur. İşitsel ve kinestetik öğrenme ile kırgınlık-saldırganlık arasında olumsuz anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Çocuklardaki puzzle yapma, yazılı malzemeleri inceleme, yaptığı etkinliği unutmayı kalıcı kalması gibi davranışları sergileyen öğrencilerin sosyal davranış olgunluğu kazanarak görsel öğrenme stilini aktif olarak kullanabilmelerini sağladığı düşünülmektedir. Okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal yetkinlik düzeyi, kırgınlık- saldırganlık alt boyutları ile ilişkili iken, ankisitiye-içedönüklük ve sosyal yetkinlik alt boyutları ile anlamlı düzeyde açıklamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri ve sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiş, olumlu anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu durum da sosyal becerinin alt boyutları olan başlangıç, akademik, arkadaşlık, duygularını yöneltme boyutları ile öğrenme stillerinin boyutları olan, görsel, işitsel, kinestetik boyutları arasında yüksek puan anlamlı olduğunu açıklamaktadır. Güneş (2014), beş altı yaş grubu ile yaptığı araştırmasının sonucunda, daha çok görsel öğrenme stilinin fazla tercih edildiğini, ayrıca algısal ve bütünsel alt boyutlarının da yakın kullanıldığını tespit etmiştir. Okul öncesi dönemi çocuklarının görsel, işitsel, kinestetik öğrenme stillerini tercih etmeleri genel olarak literatürdeki araştırmalarla bağdaşmaktadır. Okul öncesi dönemi çocukları görsel, kinestetik öğrenme stillerini daha çok tercih etmektedirler (Dunn ve Dunn, 1992; Boydak, 2001).

Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal beceri puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda okul öncesi dönemi çocuklarının cinsiyet değişkenine göre sosyal becerisinin incelenmesiyle başlangıç, akademik ve arkadaşlık becerileri alt puan ortalamalarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Duyguları yönetme becerileri puan ortalamaları arasında ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aralarında anlamlı düzeyde fark bulunan bütün boyutlarda kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Kız çocukları daha konuşkan, paylaşımcı, düşüncelerini ifade edebildiklerinden sosyal beceri düzeyinin de yüksek olmasında etkili olabilmektedir. Ortaya çıkan farklılıkların çıkış noktası, kızların ve erkeklerin biyolojisinden ve sosyallik gelişiminin farklı olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca, toplumun çocuklardan bekledikleri farklı davranışlarda ortaya çıkan sonuçları etkilediği düşünülmektedir. Kızlara beklenen bir davranış karşısında pekiştirme vermekle çoğunlukla o davranış gözlemlenirken, erkek çocukları rahat şekilde davranmasına imkân sağlanabildiği düşünülmektedir.

Elibol Gültekin (2008) yaptığı çalışma sonucunda, kız çocuklarının erkek çocuklarına göre işbirliği, kendini ifade etmesi, atılganlığı, özdenetim ve toplam sosyal beceri puanlarının daha fazla olduğunu ifade etmiştir. Yener Öztürk (2014) yapmış olduğu araştırma sonucu, çocuğun cinsiyet değişkeninin sosyal beceriyi etkilediğinin sonucuna ulaşmıştır. Bierhoff (2002) yaptığı araştırmasında, sırasını bekleme, yardımlaşma, yönergelere uyma gibi sosyal beceri davranışlarının, kız çocuklarında erkek çocuklarından fazla görüldüğünü belirtmiştir. Tatlı (2014) okul öncesi dönemi çocuklarıyla ilgili araştırmasında, çocukların ebeveynleri ve öğretmenleriyle ilişkisinin sosyal becerisine etki durumunu araştırmıştır. Çalışmasının sonucunda kız çocuklarının erkek çocuklarına göre fazla puan çıktığı sonucunu elde etmiştir.

Literatür taraması incelemesinde araştırmanın sonucunu destekleyici şekilde sonuçların elde edildiği bulgulara rastlanmıştır. Ayrıca, sosyal beceriyle cinsiyetin arasındaki ilişki de anlamlı fark bulunmayan araştırmalar yer almaktadır.

Cinsiyet değişkeninin çocuk için sosyal becerisinin gelişiminde etkisinin olmadığı ve kızların erkeklerden fazla puan aldığı araştırmalar bulunmaktadır (Gülay, 2004; Özdemir, 2012; Seven, 2006; Yaşar Ekici, 2013).

Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal yetkinlik puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı

incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda sosyal yetkinliğin kızgınlık-saldırganlık alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark olduğu, anksiyete-içedönüklük ve sosyal yetkinlik alt boyutlarında ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Sosyal yetkinliğin özelliklerinden olan; çabuk öfkelenmeme, çatışma yaşamayan, endişeye kapılmayan çocuklarda kızgınlık/saldırganlık davranışlarına da az rastlanıldığı düşünülmektedir. Kızgınlık-saldırganlık puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Erkek öğrenciler farklı nedenlerden dolayı daha agresif davranışlarda bulunabilmektedirler. Walker (2005), cinsiyet değişkeninin beş-altı yaş dönemindeki erkek çocuklarında kızgınlık-saldırganlık düzeyinin kız çocuklarından fazla olduğunu tespit etmiştir.

Altay ve Güre (2012) yaptığı araştırmalarının sonucunda, kızların sosyal yetkinlik alt boyutlarından akranları ile olumlu ilişkiden aldığı puan erkeklerden fazla, erkeklerin ise olumsuz ilişkisi alt boyutu puanının kızlardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki bulgu, çalışmamızda yer alan kız çocuklarının sosyal yetkinliğinin puanının, erkek çocuklarından fazladır sonucunu destekleyici niteliktedir. Aynı zamanda, erkeklerin kız çocuklarına göre daha yüksek olumsuzluk ilişkisi kurmasıyla saldırganlık davranışının fazla sergilemeleri sonucunun çıkması çalışmanın bulgusunu desteklediğini düşünülmektedir.

Sosyal yetkinlik ölçeğinin alt boyutu olan kızgınlık-saldırganlık puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Erkek çocukları daha fazla kızgınlık/saldırganlık göstermesi huysuz olup, çabuk kızıp, öfkelendiklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma sonucumuzu destekleyici nitelikteki çalışmalar literatürde yer almaktadır. Bunlar da Kanlıklıçer'in (2005) araştırmasında; çocuklardaki cinsiyetle problemleri davranışları ile arasındaki ilişkisine bakmış, erkeklerin kızlardan fazla saldırganlık sergilediğine ve hareketli olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonucunun erkeklerin kızgınlık/saldırganlığın puanının, kızların puanlarından fazla olmasının sebepleri; erkek çocukları saldırganlık davranışı

sergilediği zaman yetişkinlerin onaylaması, ebeveynlerin davranışlarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan Okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda; öğrenme stillerinin görsel öğrenme ve işitsel öğrenme alt boyutları açısından puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu, kinestetik öğrenme puan ortalamaları açısından ise anlamlı düzeyde bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Görsel ve işitsel öğrenme puan ortalamaları incelendiğinde; kız öğrencilerin iki öğrenme stilinde de erkek öğrencilere göre yüksek puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur. Bu sonuçtan kızların resim, sanat, müziğe karşı daha ilgili oldukları düşünülmektedir. Kinestetik öğrenme stiline de bir farklılık olmamasının sebebi okul öncesi dönemi öğrencilerinin cinsiyete bağlı olmaksızın hareketli bir yapıya sahip olmalarıyla birlikte bu öğrenme stillerini tercih etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Farklı yaş gruplarıyla yapılmış olan bazı araştırmalar sonucunda cinsiyet değişkeni öğrenme stillerinin üzerindeki farklılığın genel olarak kinestetik, görsel ve alt boyutlarında kızların lehine farklılığa neden olduğu (Gül, 2011; Otrar, 2006; Dunn ve Griggs vd., 1995) bulunmuştur. Bazı çalışmaların sonucundaysa anlamlı farklılığa neden olmadığına sonucuna ulaşılmıştır (Çağlayan ve Taşgım, 2009; Şimşek, 2007).

Araştırmaya katılan okul öncesi dönemindeki çocukların öğrenme stilleri puanını sosyal beceri ve sosyal yetkinlik puanları anlamlı düzeyde açıklayıp açıklamadığı incelenmiştir. Araştırma sonucunda; öğrenme stiline alt boyutu olan görsel öğrenme stiline; sosyal beceri ve sosyal yetkinlik puanlarını anlamlı düzeyde açıklayıp açıklanmadığı incelendiğinde sosyal becerileri için sadece sosyal becerinin alt boyutu olan akademik becerinin etkisinin anlamlı düzeyde açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile birlikte etkisinin anlamlı düzeyde olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile etkisi anlamlı düzeyde açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal yetkinlik düzeyi üzerinde sosyal becerinin alt boyutu olan akademik becerilerin etkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gottfredson (2001), çocuklardaki sosyal yetkinlikle, kızgınlık- saldırganlık arasındaki ilişkinin ters korelasyon olduğunu tespit etmiştir. Bandura (1993), araştırmasındaki ulaştığı sonuç, anksiyete- içe dönük seviyesi fazla çıkan çocuklar için sosyal yetkinliğinin seviyesinin az bulunduğunu söylemiştir. Zimmerman (1995), sosyal yetkinliği fazla olan çocukların anksiyetelik-içe dönük seviyesinin düşük olduğunu ifade etmektedir.

Okul öncesi dönemindeki çocukların öğrenme stilleri düzeyi, görsel öğrenme ve işitsel öğrenme alt boyutları cinsiyet faktöründen etkilenirken, kinestetik öğrenme stiline cinsiyet faktörüyle ilişkisi yoktur. Görsel öğrenme alt boyutu sosyal beceri düzeyi ile anlamlı ilişkilidir. İşitsel öğrenme ve kinestetik öğrenme alt boyutu sosyal beceri ile anlamlı ilişkili düzeydedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde ulaşılan bulgulara dayanarak sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Çalışmanın genel amacı okul öncesi dönemi öğrencilerinin öğrenme stilleri ile sosyal becerileri ve sosyal yetkinlikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Çalışma tarama modellerinden, ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Hatay ili Kırıkhan ilçesindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan 5-6 yaş arasındaki çocuklardan oluşturulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubunu 398 çocuk oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan 398 okul öncesi dönemi çocuklarının %47.2'si kız çocuklarından, %52.8'i erkek çocuklarından oluşmuştur.

Çocukların anneleri için eğitim durumları dağılımı incelendiğinde, annelerin %8.8'i okur yazar olmayan, %34.2'si ilkökul mezunu, %15.1'i ortaokul mezunu , %24.9'u lise mezunu, %17.1'i üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan çocukların babaları için eğitim durumları dağılımı incelendiğinde, %3.3'ü okur yazar olmayan, %27.1'i ilkökul, %13.8'i ortaokul, %30.7'si lise, %25.1'i üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

6.1. Sonuçlar

1. Okul ncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri, sosyal yetkinlik ve sosyal becerileri puanları arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır? Alt boyutuyla ilgili bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının öğrenme stillerinin alt boyutlarının sosyal yetkinliğin alt boyutlarıyla ve sosyal becerinin alt boyutları arasında anlamlı düzeyde ilişkisi olduğu bulunmuştur.

2. Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal becerisi puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ? Alt boyutu incelendiğinde; araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının aralarında anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu bulunmuştur. Sosyal becerinin başlangıç, akademik ve arkadaşlık becerileri alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Duygu yöneltme alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Bulunan bütün boyutlardaki anlamlı düzeyde farklılaşmada kız çocuklarının erkek çocuklarından daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir.

3. Araştırmaya katılan okul öncesi dönemi çocuklarının sosyal yetkinlik puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ? Alt boyutu incelendiğinde; kızgınlık-saldırđanlık alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Kızgınlık-saldırđanlık puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaştığında erkek çocuklarının kız çocuklarından daha fazla puanlara sahip olduğu saptanmıştır. Anksiyete-içedönüklük ve sosyal yetkinlik alt boyutlarında ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

4. Araştırmaya katılan Okul ncesi dönemi çocuklarının öğrenme stilleri puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır ? Alt boyutu incelendiğinde; cinsiyete göre görsel öğrenme ve işitsel öğrenme alt boyutlarının puanları ortalamasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Görsellik ve işitsellik öğrenme stilleri puanlarına göre kızların erkek çocuklarına göre fazla puan ortalamasına sahip olduğu bulunmuştur.

Kinestetik öğrenme puan ortalamaları açısından ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

5. Okul öncesi dönemdeki çocukların öğrenme stilleri puanının sosyal beceri ve sosyal yetkinlik puanları anlamlı düzeyde açıklamakta mıdır? Alt boyutu incelendiğinde; öğrenme stiline sosyal becerinin alt boyutu olan akademik becerinin etkisinin anlamlı düzeyde açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal yetkinliğin sosyal beceri ile birlikte etkisinin anlamlı düzeyde olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutları incelendiğinde; sosyal beceri alt boyutu olan akademik becerilerin, sosyal yetkinliğin alt boyutları olan sosyal yetkinlik ve kırgınlık-saldırganlık ile sırasıyla özgün etkisinin bulunduğu anlamlı düzeyde açıkladığının sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocukların öğrenme stilleri ve sosyal yetkinlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu öğrenme stillerinin alt boyutu olan görsel öğrenme ile sosyal yetkinlik arasındaki ilişki olumlu anlamlı düzeydedir. Ayrıca, görsel öğrenme alt boyutuyla sosyal yetkinliğin alt boyutu olan kırgınlık -saldırganlık alt boyutuyla arasında olumsuz anlamlı ilişki bulunmuştur. İşitsel ve kinestetik öğrenme ile kırgınlık-saldırganlık arasında olumsuz anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

1. Öğrenme stillerinin daha etkin kullanılabilmesi için okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenme stillerine yönelik etkinlikler planlanabilir.
2. Sosyal yetkinlik düzeyini artırmaya yönelik okul öncesi öğrencilerinin etkinlik planlarına daha sıklıkla yer verilebilir.
3. Okul öncesi eğitimi öğretmenlerine etkin şekilde öğrenme stillerini uygulayabilecekleri eğitimler verilebilir.
4. Araştırma Hatay ili Kırıkhan ilçesinde sınırlı kalmıştır. Daha fazla genel bilgiye ulaşılabilmesi için farklı illerde de çalışma yapılabilir.
5. Öğrenme stilleri ve sosyal yetkinlik ve sosyal becerileri farklı değişkenler açısından incelenen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acun Kapıkıran, N., İvrendi, B., A. ve Adak, A. (2006). Okul Öncesi Çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19 (1), 19-27.
- Akfirat Önalın, F. (2006). Sosyal Yeterlilik, Sosyal Beceri ve Yaratıcı Drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1 (1), 39-58.
- Akman, B., Topçu, Z., Baydemir, G., Şahin, S., Şirin, E. ve Çelik Arslan, A. (2011). 6 Yaş Çocukların Sosyal Becerilerinin Oyun Arkadaşı Tercihleri Üzerindeki Etkisi, *NWSA E-Journal of New World Sciences Academy*, 6, (2), 1548-1560.
- Alisinanoğlu, F. ve Özbey, S. (2011). Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceri ve Problem Davranış Eğitimi Program Örnekleri. *İstanbul: Morpa Yayıncılık*, 1, 14-21.
- Alisinanoğlu, F., Özbey, S. ve Kesicioğlu, O., S. (2012). Impact of Social Skill and Problem Behavior Training Program on Children Attending Preschool: A Survey. *Academic Research International*, 2 (2), 321-330.
- Alisinanoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 15-19.
- Altay, F., B. ve Güre, A. (2012). Okul Öncesi Kuruma (Devlet-Özel) Devam Eden Çocukların Sosyal Yeterlilik ve Olumlu Sosyal Davranışları İle Annelerinin Ebeveynlik Stilleri Arasındaki İlişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Educational Sciences, Theory & Practice*, 12 (4), 2699-2718.

- Altun, F. (2010). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Mükemmeliyetçilik Özellikleri, Okul Motivasyonları, Öğrenme Stilleri ve Akademik Başarıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Arı, M. (2003). Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi. (Der: Müzeyyen Sevinç). Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Arslan, B. ve Babadoğan, C. (2005). *İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stillерinin Akademik Başarı Düzeyi, Cinsiyet ve Yaş ile İlişkisi*. Eurasian Journal of Educational Research, 21, 35 - 48, Ankara.
- Aslan, H., S. (2019). *48-66 Aylık Çocuklarda Dil Gelişimi ve Sosyal Beceri ile İlişkili Değişkenlerin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aunola, K. ve Nurmi, J., E. (2005). The Role Of Parenting Styles In Children’s Problem Behavior. *Child Development*, 76 (6), 1144-1159.
- Avcıoğlu, H. (2005). *Etkinliklerle Sosyal Beceri Öğretimi* (3.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 87-101
- Ay, H. (2017). *Okul Öncesi Dönemi Çocuklarının Saldırganlık Davranışlarının Anne ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Bacanlı, H.(1999). *Sosyal Beceri Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bacanlı, H.(2007). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Baltaş, A. ve Baltas, Z. (2008). *Stres ve Başa Çıkma Yolları* (25. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning, *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bear Anne, A. G. (2012). Technology, Learning, and Individual Differences. *Journal of Adult Education*, 41(2), 27-42.
- Benson, J.B.(2009). *Social and emotional development in infancy and early childhood*, Massachusetts: Academic Press, 18-30, 139-146.
- Bierhoff ,H.,W. (2002). Prosocial Behavior. Psychology Press, Hove, UK.
- Bilgin, A. (2008). *Okullar da Şiddeti Önleme de Bir Yöntem Çatışma Çözme* (1. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Bokhorst, K., Goossens, F., A. and Ruyter, P., A. (2001). “*Early Detection of Social Anxiety: Reliability and Validity of a Teacher Questionnaire for the Identification of Social Anxiety in Young Children*”, *Social Behavior and Personality*, 29 (8), 787–798.
- Boydak, A., H. (2001). Öğrenme Stilleri. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Bray, B. ve McClaskey, K. (2013). A step-by-step guide to personalize learning. *Learning & Leading With Technology*, 40 (7), 12-19.
- Brotman, L., M., Gouley, K., K., & Chesir-Teran, D. (2005). Assessing Peer Entry and Play in Preschoolers at Risk for Maladjustment. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 34 (4), 671–680.
- Budak, S. (2000). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Can, A. (2015). *Okul Öncesi Dönemde Okula Gitme Zorluğu Yaşayan Çocukların Annelerinin Sürekli Kaygı Düzeyleri İle Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Canbaz, S. (2001). *Samsun Çıraklık Eğitim Merkezi'ne Devam Eden Çırakların Sosyodemografik, Çalışma Yaşamı Özelliklerinin ve Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Samsun.
- Candarella, P. & Merrell, K., W. (1997). Common Dimensions of Social Skills of Children and Adolescents: A Taxonomy of Positive Behaviors, *Social Psychology Review*, 26 (2), 264-278.
- Ceylan, Ş. (2009). *Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeğinin Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması ve Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş Yaş Çocuklarının Sosyal-Duygusal Davranışlarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cevher, A., H. (2015). *Sekizinci Sınıf Üstün Yetenekli Öğrencilerin Anomalik Durumlara Odaklı Argümantasyon Sürecinin Bilimsel Yaratıcılık Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Cevher, A., Y.(2017). *Öğrenme Stilleri Konusunda Akademik Çalışmaların İncelenmesi: Sistemik Derleme*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Chen, Q. & Jiang, Y. (2002). Social Competence and Behavior Problems in Chinese Preschoolers. *Early Education and Development* 13 (2), 171-86.
- Cohen, J., S. & Mendez, J., L. (2009). Emotion Regulation, Language Ability, and the Stability of Preschool Childrens Peer Play Behavior. *Early Education and Development* 20 (6), 1016-1037.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve Davranışı*. (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağdaş, A. (2002). *Anne-Baba-Çocuk İletişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Çağlayan, H., S. (2007). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğrenme Biçimleri ile Problem Çözme Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çağlayan, H. S. ve Taşğın, Ö. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Sınavına Başvuran Aday Öğrencilerin Öğrenme Biçimlerinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 199–212.
- Çankaya, G. (2014). *Çocukların Oynadıkları Oyunlara göre Empati ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, L. (2004). *Teknoloji Yoğun Ortamların Öğrencilerin Öğrenme Stil Tercihlerine Uygunluğu*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi Topaloğlu, Z. (2013). *4-5 Yaş Çocuklarının Sosyal Yetkinlik, Saldırganlık, Kaygı Düzeyleri ile Anne-Babalarının Ebeveyn öz yeterliği algısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Çiftçi, İ. ve Sucuoğlu, B. (2004). *Bilişsel Süreç Yaklaşımıyla Sosyal Beceri Öğretimi*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çimen, N. (2009). *Okul Öncesi Programında Altı Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerilerinin Gerçekleşme Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Erzurum.
- Çorapçı, F., Aksan, N., Arslan Yalçın, D. ve Yağmurlu, B. (2010). Okul Öncesi Dönemde Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Taraması: Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17 (2), 63-74.

- Çorbacı Oruç, A. (2008). *6 Yaş Çocuklarında Sosyal Yeterliliğin, Akran İlişkilerinin ve Sosyal Bilgi İşleme Sürecinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2000). İlköğretimde Sosyal Becerilerin Gerçekleşme Düzeyi. *IX. Eğitim Bilimleri Kongresi*. 27-30 Eylül. Bildiriler,1, 277-289, Erzurum.
- Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 155-174.
- Dadds, M., R. & Roth, J.H. (2008). *Prevention of Anxiety Disorders: Results of a Universal Trial with Young Children*. *Journal of Child Family Study*, 17, 320-335.
- Darwish D., Esquivel G., B., Houtz J., C. & Alfonso V., C. (2001). Play and Social Skills in Maltreated and Non Maltreated Preschoolers During Peer Interactions. *Child Abuse and Neglect*, 25, 13 31.
- Demir, T., Eralp Demir, D., Türksöy, N., Özmen, E. ve Uysal, Ö. (2000). Çocuklar İçin Sosyal Anksiyete Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Düşünen Adam*, 13 (1), 42-48.
- Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde Program Geliştirme* (7. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Denham, S. A., Blair, K. A., DeMulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Major Auerbach, S. ve Queenan, P. (2003). Preschool Emotional Competence: Pathway to Social Competence. *Child Development*, 74 (1), 238-256.
- Dodge, K. A., Burks, V. S., & Petit, G. S., (2003). Peer Rejection and Social Information-Processing Factors in the Development of Aggressive Behavior Problems in Children. *Child Development*, 74,2, 374-393.

- Doğanay Koç, E. (2017). *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 60 ay ve Üzeri Çocukların Anne Bağlanma Stillerinin; Empatik, Duygusal ve Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi* (2. Baskı). Adana: Nobel Kitapevi.
- Dökmen, Ü. (1983). Bazı Tiyatro Eserlerinin Sosyometri Testi İle ve İletişim Türleri Açısından İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 16 (1). 125-141.
- Dunn, K. ve Dunn, R. (1986). The Look of Learning Styles. *Early Years*, 16 (7), 49-53.
- Dunn, R. & Dunn, K. (1992). *Teaching Secondary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approaches For Grades 3-6*. Massachusetts: Ally and Bacon, USA.
- Dunn, R., & Dunn, K. (1993). Learning Styles of the Multiculturally Diverse. *Emergency Librarian*, 20 (4), 24-33.
- Dunn,R., Griggs, S. A., Olson, J. & Beasley, M. (1995). A Meta-Analytic Validation of the Dunn and Dunn Model Learning-Style Performances. *The Journal of Educational Research*, 88(6), 353-363.
- Durmuşoğlu Saltalı, N. ve Arslan, E. (2012). Ebeveyn Tutumlarının Anasınıfına Devam Eden Çocukların Sosyal Yetkinlik ve İç Dönüklük Davranışını Yordaması. *İlköğretim Online*, 11(3),729-737. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ilkonline/article/view/5000037858> adresinden erişilmiştir
- Durualp, E. ve Aral, N. (2015). *Oyum Temelli Sosyal Beceri Eğitimi* (1. Baskı). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Durukan, E. (2013). Türkçe Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. *Turkish Studies*, 8(1), 1307-1319.

- Ekici, G. (2001). *Öğrenme Stiline Dayalı Öğretim ve Biyoloji Dersi Öğretimine Yönelik Ders Planı Örnekleri* (1.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılımlı Sosyal Beceri Eğitiminin Çocuklarda Becerilerinin Gelişimine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Elkin, F. (1995). *Çocuk ve Toplum Çocuğun Toplumsallaşması*.(Çeviren: Nazife Güngör), Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Elibol Gültekin , S. (2008). *5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Engür, M. (2002). *Elit Sporcularda Başarı Motivasyonun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ergin, H. (2003). *İletişim Becerileri Eğitim Programı'nın Okul Öncesi Dönem Çocuklarının İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erten, H. (2012). *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri, Akran İlişkileri ve Okula Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İzlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Eyüpoğlu, F. (2010). Eğitimde Stil Kavramına İlişkin Bir İnceleme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 569-592.
- Fagot, B., I. & Leve, L., D. (1998). Teacher Rating Of Externalizing Behavior At School Entry For Boys And Girls: Similar Early Predictors And Different Correlates. *Journal Of Child Psychology And Psychiatry*, 39 (4): 555-566.

- Farriell M., A. (2010). *Social Competence and its Relationship to Peer Preference in Preschoolers*, The Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences Brandeis University Department of Psychology.
- Felder, R., M. & Soloman, B., A. (1994). *Index of Learning Styles*. North Carolina State University.
- Geçtan, E. (2019). *İnsan Olmak* (17.Baskı). İstanbul: Metis Yayınları.
- Gencil, İ., E. (2006). *Öğrenme Stilleri, Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Eğitim Tutum ve Sosyal Bilgiler Programı Hedeflerine Erişi Düzeyi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gottfredson, D., C. (2001). *Schools and Delinquency*. Yayıncı: Cambridge University Press.
- Gökdağ, M. (2004). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme, Öğrenme Stilleri, Akademik Başarı ve Cinsiyet İlişkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gresham, F., M. (1984). *Social Skills and Self-Efficacy For Exceptional Children. Exceptional Children, 51* (3), 253-264.
- Gül, B. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Ders Çalışma Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Beşiktaş İlçesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülay, H. (2004). *Korunmaya Muhtaç Çocuklarla Ailesi ile Yaşayan 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gültekin Akduman, G., Günindi, Y., Türkoğlu, D. (2015). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri İle Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*, (37), 678.

- Gültekin Akduman, G., (2012). Okul Öncesi Dönemde Akran Zorbalığının İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(1), 121-137.
- Güneş, G. (2014). *Çocukların Epistemolojik Görüşlerinin ve Öğrenme Stillерinin Öklidyen Geometrisinde Modellenmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Günindi, Y. (2011). Bağımsız Anaokullarına ve Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Sosyal Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12,(1), 133-144.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme Stilleri İle Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güven, M. ve Kürüm, D. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki. *İlköğretim Online*, 7(1), 53-70.
- Güven Turan, T. (2018). *48-60 Aylık Çocukların Sosyal Becerilerinin ve Problem Davranışlarının Ebevenleri Tarafından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hartup, W., W., Laursen, B., Stewart, M., I., & Eastenson, A. (2014). *Conflict and The Friendship Relations of Young Children*. *Child Development*, 59(6), 1590–1600.
- Harris, M. (1997). Self-Assessment of Language Learning in Formal Settings. *ELT Journal*, 51 (1), 12-20.
- İsrael, E. (2007). *Özdüzenleme Eğitimi, Fen Başarısı ve Öz Yeterlilik*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- James, W., B., ve Galbraith, M., W. (1985). *Perceptual Learning Styles: Implications and Techniques for The Practioner*. *International Journal of Lifelong Education*, 8 (4), 20-24.
- Jamyang Tshering, K.(2004). *Social Competence in Preschoolers: An Evaluation of The Psychometric Properties of The Preschool Social Skills Rating System (SSRS)*. Pace University, (Unpublished Dissertation Forth He of Doctorate in Education), USA.
- Jones, D., E., Greenberg, M. and Crowley, M. (2015). Early Social-Emotional Functioning and Public Health: The Relationship Between Kindergarten Socialcompetence and Future Wellness. *American Journal of Public Health*, 705(11), 2283-2290.
- Kaf Hasırcı, Ö. (2006). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 15-25
- Kamaraj, I. (2004). *Sosyal Becerileri Derecelendirme Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Beş yaş Çocuklarının Atılganlık Sosyal Becerisini Kazanmalarında Eğitici Drama Programının Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kandır, A. (2003) .*Gelişimde 3-6 Yaş Çocuğum Büyüyor* (1.Baskı). İstanbul: Morpa Yayınevi.
- Kansu, N. ve Beceren, E. (2004). Erken Çocukluk Döneminde Sosyal Beceriler. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 10-11.
- Kanlıklıçer, P. (2005).*Okul Öncesi Davranış Sorunları Tarama Ölçeği: Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Karaca, N., H., Gündüz, A. ve Aral, N. (2011). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Davranışının İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(2), 65-76.
- Karakış, Ö. (2006). *Bazı Yükseköğrenim Kurumlarında Farklı Öğrenme Stillerine Sahip Olan Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (26. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- Kartal, H. ve Bilgin, A. (2007). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Bir Zorbalık Karşıtı Program Uygulaması: Okulu Zorbalıktan Arındırma Programı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3 (2), 207-227.
- Kartal Kızılışık, G. (2014). *Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Çocukların Davranış Sorunları İle Annelerin Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, İ. (2016). *Yaşam Becerileri Programının (YBP) 4 Yaş Çocukların Problem Davranışlarına ve Sosyal Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kayılı, G. (2015). *Sosyal Beceri Eğitimi Programı ile Desteklenmesi Montessori Yönteminin Anaokulu Çocuklarının Duyguları Anlama ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Keçecioğlu, Ö. (2015). *MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ve Montessori Yaklaşımına Göre Eğitim Alan 5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Kılıç, E. (2002). *Web Temelli Öğrenmede Baskın Öğrenme Stilinin Öğrenme Etkinlikleri Tercih ve Akademik Başarıya Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılınç, N. (2016). *5- 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri ve Problem Davranışları ile Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tez, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük.
- Koç, D. (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri: Fen Başarısı ve Tutumu Arasındaki İlişki (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Koç, İ. (2013). *KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koçak, N. L. (2012). *Köy ve Kentte Yaşayan İlköğretim İkinci Kademeye Devam Eden Çocukların Sosyal Becerilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as The Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Koyuncu, A. (2012). *Sosyal Fobi* (2. Baskı). İstanbul: Liman Yayınları.
- Köyceğiz , M. (2017). *Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Ebeveynlerin İletişim Becerileri ve Çatışma Eğilimleri İle Çocukların Sosyal Becerileri ve Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçüködük C. (2015). *3-5 Yaş Arasında ve Anaokuluna Giden Çocuk Annelerinin Ayrılma kaygısı ve Bağlanma Biçimleri İle Çocuğun Davranışları ve Ayrılma kaygısı Arasındaki İlişki: Bilişsel Esnekliğin Aracı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kurt, F.(2007). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Beş-Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Uyum ve Becerilerine Proje Yaklaşımli Eğitim Programlarının Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ladd Garry, W. (2000). The Fourth R: Relationships As Risks And Resources Following Children's Transition To School. *American Educational Research Association Division E Newsletter*, 19 (1), 9-11.
- Li, H. & He, Q. (2016). Ambiguity Tolerance and Perceptual Learning Styles of Chinese Efl Learners. *English Language Teaching*, 9 (6), 213-222.
- Loo, R. (2002). A Meta-Analytic Examination of Kolb's Learning Style Preferencesamong Business Majors. *Journal of Education For Business*, 77(5), 252-256.
- Manav, F. (2011). Kaygı Kavramı, *Toplum Bilimleri Dergisi*, 5(9), 201-211.
- Maryland, M. (1972). Education of gifted and talented. Washington D.C: US Office of Education.
- Matson, J. L. & Ollendick, T. H. (1988) *Enhancing Children's Social Skills: Assessment and Training*. USA: Pergamon Press.
- McWayne, C. and Cheung, K. (2009). A Picture Of Strength: Preschool Competencies Mediate the Effects of Behavior Problems On Later Academic and Social Adjustment For Head Start Children. *Journal Of Applied Developmental Psychology*, 30, 273–285.
- Mistar, J. (2011). A study of The Validty and Reliability of Self-Assessment. *TEFLIN Journal*, 22 (1), 45-58.
- Neslitürk, S. (2013). *Anne Değerler Eğitimi Programının Beş Altı Yaş Çocuklarını Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Nunnally, J. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: Mc Graw Hill.
- Oğuzkan Ş. ve Oral G. (1997). *Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Oklan E., F. (2000). *Ana Sınıfına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukların Çoklu Zeka Teorisine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oktaç, A. (2000). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem* (2. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Olcaç, O. (2008) *Bazı Kişisel ve Ailesel Değişkenlere Göre Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Yetenekleri ve Problem Davranışlarının Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Orak, Z. (2015). *Türkiye'de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmaların İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Otrar, M. (2006). Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(3), 1379-1419.
- Ömeroğlu, E., Büyüköztürk, Ş., Aydoğan, Y., Çakan M., Kılıç Çakmak ,E., Özyürek, A., Gültekin Akduman, G., Günindi, Y., Kutlu, Ö., Çoban, A., Yurt, Ö., Koğar, H. ve Karayol, S. (2014). Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formunun Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Analizleri. *Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3, 37-46.
- Özbey, S. ve Gürler Aktemur, S. (2018). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Motivasyon Düzeyleri ile Sosyal Becerileri ve Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. Sayı: 8(1),587-602.

- Özdemir, A. D. (2012). *Bazı Değişkenler Açısından Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Becerilerinin ve Ailelerinin Ebeveynliğe Yönelik Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özdemir, S. (2014). *Okul Öncesi Çocuklarda Görülen Saldırgan Davranışların İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özer, K. (2008). *Kaygı: Sınanma Duygusuyla Baş Edebilme* (4. Basım). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Özgüven, İ., E. (2004). *Görüşme İlke ve Teknikleri* (3. Baskı). Ankara: Odak ofset Matbaacılık.
- Özgüven, İ., E. (2007). *Psikolojik Testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özkan, K., H. ve Tozduman Yaralı, K. (2016). Beş-Altı Yaş Çocuklarının Bilişsel Stilleri İle Sosyal Yetkinlik Ve Davranış Durumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 24 (5), 2196.
- Özkan, Ş. (2003). *The Roles of Motivational Beliefs and Learning Styles on Tenth Grade Students Biology Achievement*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özyürek, A. ve Ceylan, Ş. (2014). Okul Öncesi Çocuklarda Sosyal Becerilerin Desteklenmesi Konusunda Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35 (1), 99–114.
- Peker, M., Mirasyedioğlu, Ş. ve Aydın, B. (2004). Matematik Öğretmenlerinin Dikkate Alabilecekleri Öğrenme Stilleri, McCarthy Modeli. *Milli Eğitim Dergisi*, 163. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/163/peker.htm adresinden erişilmiştir.

- Pickens, J. (2009). Socio-Emotional Programme Promotes Positive Behavior in Preschoolers. *Child Care in Practice*, 4,(15), 261-278 .
- Rani, P. (2012). Learning styles in education. *International Journal of Research in Economics & Social Sciences*, 2 (5), 31-41.
- Rubin Kenneth, H., & Rose Krasnor, L. (1992). Interpersonal Problem Solving and Socialcompetence in Children. (Editors: Vincent B. Van Hasselt and Michel Hersen), *Handbook of Social Development: A Lifespan Perspective*, New York, NY, ABD: Plenum Press. 283-323.
- Schunk, D. H. (2009). *Öğrenme Teorileri*. Muzaffer Şahin(Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Schmeck, R. R. (Editor). (2013). *Learning Strategies and Learning Styles*. New York: Springer Science Business Media.
- Semrud Clikeman, M. (2007). *Social Competence in Children*. New York: Springer.
- Seven, S. (2006). *6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri ile Bağlanma Durumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sharp, J.G., Bryne, J., & Bowker, R. (2008). The Trouble With VAK. Educational Features, 1(1), 89-97.
- Stauffacher, K. & Dehart, G. B. (2005). Preschoolers' Relational Aggression With Siblings and With Friends. *Early Education and Development*, 16, 185-206.
- Sucuoğlu, B. ve Çiftçi, İ. (2005). *Sosyal Beceri Öğretimi/Bilişsel Süreç Yaklaşımıyla* (2. Baskı). İstanbul: Kök yayıncılık.
- Subaşı, D. (2010). *Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Öğrenme ve Düşünme Stilllerinin Öğrencilerin Coğrafya Başarıları Üzerindeki Etkileri (12.Sınıf)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Swit, C. ve McMaugh, A. (2012). Relational Aggression And Prosocial Behaviours in Australian Preschool Children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 37(3), 30-34.

Şendil, Ç. Ö. (2010). *An Investigation of Social Competence and Behavioral Problems of 5-6 Year Old Children Through Peer Preference*. Yüksek Lisans Tezi, Middle East Technical University, The Graduate School of Social Sciences, Ankara.

Şimşek, A. (2014). *Öğretim Tasarımı* (3.Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Şimşek, Ö. (2007). *Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve 9-11 Yaş Çocuklarının Öğrenme Stillерinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şimşek, N. (2002). Big16 Öğrenme Biçemleri Envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 1(1), 33-47.

Tallis, F. (2003). *Kaygıları Aşmak* (1. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Tatlı, S. (2014). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Anne Babalarıyla ve Öğretmenleriyle Olan İlişkilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

TDK,(2019).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56b7d161d94283.98021473, [07.03.2019].

Terzi, E. E. (2009). *Anasınıfına Devam Eden Çocuklarda Görülen Davranış Sorunlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi Kavramlar, Kurallar ve Uygulama* (1. Baskı). Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.

- Tuğrul, B. (2002). Erken Çocukluk Döneminde Öğrenmeyi ve Öğretimi Kolaylaştıran Özellikler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22, 142-147.
- Turan, M., Çilli, A. S., Aşkın, R., Herken, H., Kaya, N. ve Kucur, R. (2000). Sosyal Fobinin Diğer Psikiyatrik Hastalıklarla Birlikteliği. *Klinik Psikiyatri*, 3 (3), 170-175.
- Tunçeli, H. İ. (2012). *Anaokullarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Okul Olgunluklarına Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uğur, N. (2008). *Algısal Öğrenme Stilleri Açısından İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının ve Öğretmen Uygulamalarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Uren, N. & Stagnitti, K. (2009). Pretend Play, Social Competence and Involvement in Children Aged 5-7 Years: The Concurrent Validity Of The Child-Initiated Pretend Play Assessment. *Australian Occupational Therapy Journal*, 56 (1), 33-40.
- Uyanık Balat, G., Bilgin, H. ve Adak Özdemir, A. (2012). 5-6 Yaş Çocukları İçin Öğrenme Stilleri Ölçek Geliştirme Çalışması. *İlköğretim Online*, 11(2), 480- 490.
- Uysal H. ve Akman B. (2015). Erken Müdahale Programlarının Erken Çocukluk Eğitimindeki Rolü: Erken Çocukluk Eğitimine Yapılan Yatırım Geleceğe Yapılan Yatırım Mıdır?. *Turkish Studies* 10 (3), 1053-1068.
- Ünal, S. (2007). *Atılganlık Becerileri Eğitim Programının İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Atılganlık Düzeyi ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Ünal, N. ve Durualp, E. (2012). Televizyonun Okul Öncesi Çocuklar Üzerindeki Etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 93-104.
- Vatandaş, C. (2003). *Aile ve Şiddet: Türkiye’de Eşler Arası Şiddet* (1. Baskı). Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları.
- Walker, S. (2005). Gender Differences in The Relationship Between Young Children’s Peer-Related Social Competence and Individual Differences İn Theory of Mind. *Thejournal of Genetic Psychology*, 166(3), 297–312.
- Wright, M. (2010). *Exploring Early Bullying: Play And Aggression in A Preschool Classroom*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Antioch University: New England Keene, USA.
- Yaşar Ekici, F. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Aile Katılım Çalışmalarına Katılan ve Katılmayan Ailelerin Çocuklarının Sosyal Beceri ve Problem Davranışlar Açısından Karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yatağan, T. (2005). *Atılganlık Eğitimi Programının İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Atılganlık Düzeyine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, H. (2005). *Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna Çocuk Psikolojisi* (27. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2006). *Okul Çağı Çocuğu* (12. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2014). *Çocuk Psikolojisi* (37. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yener Öztürk, P. (2014). *Okul Öncesi Eğitimi Alan 60 Ay ve Üzeri Çocukların Sosyal Beceri Düzeyleri ile Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Yiğitoğlu, S. (2009). *Adolesan Gebe ve Eşlerinin Antenatal ve Postnatal Kaygı Düzeyleri ile Evlilikte Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yörükoğlu, A. (2007). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk* (7. Basım). İstanbul: Özgür.
- Yüksel, G. (2004). *Sosyal Beceri Envanteri El Kitabı* (1. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Yüksel, G. (1997). Sosyal Beceri Envanterinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (11), 39-48.
- Zhang, F., You, Z., Fan, C., Gao, C., Cohen, R., Hsueh, Y., and Zhou, Z. (2014). Friendship Quality, Social Preference, Proximity Prestige, and Self-Perceived Social Competence: Interactive Influences on Children's Loneliness. *Journal of School Psychology*, 52 (5), 511–526.
- Zimmerman, B. J. (1995). *Self-Efficacy and Educational Development*, Bandura, A. (Ed.), *Self-Efficacy in Changing Societies*. Cambridge University Press, 202-232.

T.C.
KIRIKHAN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 19454947-663.07-E.24646162
Konu : Tuba EĞİN'in
Araştırma İzin Onayı

20.12.2018

..... MÜDÜRLÜĞÜNE
(Tüm Okullara)

İlgi: 17.12.2018 tarih ve 24322564 sayılı Hatay Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü okul öncesi eğitimi tezli yüksek lisans öğrencisi Tuba EĞİN'in "Okul Öncesi Dönemi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Sosyal Yetkinlik ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında anket çalışmasını 2019 yılı Ocak, Şubat ve Mart ayında İlimiz Kırıkhan ilçesine bağlı okullarda uygulanması ile ilgili alınan 17/12/2018 tarihli ve 24249139 sayılı Valilik onayı ekte gönderilmiş olup, bu hususta;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mehmet Erdal CERİTLİOĞLU
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: İlgili Yazı ve Ekleri (13 Sayfa)

DAĞITIM :
Tüm Okullara (İlçe MEM)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: TUBA EĞİN IŞIK

Doğum Yeri: SİLİFKE

Doğum Tarihi: 13.07.1991

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

İlköğretim: ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU (1998-2005)

Lise: GÜLNAR ANADOLU LİSESİ (2005-2009)

Lisans: AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ, OKUL ÖNCESİ
ÖĞRETMENLİĞİ (2010-2014)

İş Deneyimi: MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ
(2014 ve halen)